

Flandin v borbi s parlamentom

Mesečna naročnina
20 Din, za inozem-
stvo 35 Din. Ured-
ništvo: Ljubljana,
Gregorčičeva ul. 23.
Tel.: 2566, tnt. 3069

GLAS NARODA

Uprava: Gajeva 1.
Telefon 3855. - Ček.
račun: Ljubljana
št. 14.614. Oglaš po
čehiku. Pri večkrat-
nih objavah popust

Današnja številka vsebuje:

J. N. S.
Novi vidiki
Pomen grških volitev
Mestni uslužbenci pri g. banu
Dva zločina
K združnemu odplačilnemu
načrtu za zaščitene kmete

Št. 37

Izhaja dnevno razen ponedeljka
in dneva po prazniku

V Ljubljani v četrtek, dne 30. maja 1935

Rokopisov ne vračamo

Leto I

JNS

Priprosti ljudje se ne bavijo dosti s politiko in zato so jim tudi kratice iz političnega življenja po navadi neznane. Kljub temu pa ne najdete tudi med najpriprostejšimi in popolnoma nepolitičnimi ljudmi skoraj človeka, ki ne bi poznal preseljene kratice JNS. Vprašanje je le, če je postalo to ime tako splošno znano ali zaradi svojega zlahtnega evenka ali pa iz čisto nasprotnega razloga, da so namreč zvezani z JNS za narod tako žalostni spomini, da mu je ostala ta stranka neizbrisno v žalostnem spominu.

Tri polna leta je vladala nad Jugoslavijo JNS. Vse, kar se je godilo v teh letih v Jugoslaviji, se je godilo edine po volji in po odobrenju JNS. Najtežja in največja gospodarska ko politična vprašanja so se ravno tako reševala le po volji voditeljev JNS, kakor se tudi zadnji dnevnikiar ni mogel nastavit brez pristanka JNS. Volja JNS je bila zakon in celo naše zakonodajno telo je sklepalo in odločevalo samo tako, kakr mu je predpisovala volja najvišjih funkcionarjev JNS. Vsak nastop proti JNS je veljal kot nastop proti državi in vsaka kritika njegovega delovanja je veljala kot defetistična in vse obzore vredna razdiralna kritika. Skratka, vsa oblast je bila v rokah JNS in samo njena volja je veljala. Zato pa je naravno, da je ves narod smatral JNS tudi odgovorno za vse dogodke in za vse zlo, ki ga je preživljal v dobi absolutnega vladanja JNS.

In tega zla je bilo toliko, kolikor še nikdar prej, da je omagoval pod njim celo naš narod, ki je že kar utrjen v pametnem in trpljenju. A v času te najhujše stiske je ostal narod brez pomoči, z napačnimi ukrepi pa se je njegova stiska še povečevala. Zato je ostala od te dobe kratica JNS našemu narodu neizbrisno v najbolj žalostnem spominu in zato je danes narodu kratica JNS isto ko znak za dobo največje stiske.

Naj se ne izgovarjajo zagovorniki JNS, ki so se sedaj pred sestankom nove skupščine upali zopet sramežljivo prilezti na dan, da je samo gospodarska stiska kriva, če je spomin na vladno JNS zvezan s tako žalostnimi spomini. Tudi v drugih deželah so imeli gospodarsko stisko, tudi drugim narodom ni prizanesla splošna kriza, toda povsod drugod so bile njene posledice manj težke, ker so se povsod drugod vlade proti krizi borile in delale z vsemi sredstvi, da se nje težke posledice omilijo. Le vlada naše JNS ni storila proti krizi nič, le vlada JNS je s prekrižanimi rokami gledala, kako stiska naš narodni dohodek, če pa je že izdala kakšen ukrep, je bil ta ali tako prepozen ali pa tako napačen, da bi bilo večkrat bolje, če ga sploh ne bi bilo.

Poglejmo samo na krizo našega denarstva. V vseh drugih državah so vlade takoj priskočile ogroženim denarnim zavodom na pomoč, jim dale milijarde denarja na razpolago, samo da so jih rešili pred navalom vlagateljev. In pomagale so tudi zavodom, ki so imeli sto in sto milijonske izgube ter s svojo pravočasno pomočjo rešile tude te zavode. A pri nas? Mesto, da bi dobili denarni zavodi pomoč, jim je odpovedala Narodna banka krediti. S par sto milijoni je bilo mogoče kiti vse naše denarne zavode, a dala se jim ni nikaka pomoč. Ko pa se je tako po krivdi JNS ustavilo denarno poslovanje, se je ustavilo vse gospodarsko življenje in kriza se je poostрила.

Nato je prišla še do temelja zavožena tiančna in davčna politika ministra dr. Gjorgjevića. Že itak silno znižani narodni dohodek se je z redukcijo plač znižal v še večji, nezmanjšani pa so ostali reprezentativni izdatki in stalno so rasli izdatki za penzije. Obenem z redukcijo izdatkov pa so se povečali davki, take, trošarine in cene monopolskih izdelkov, da je ta nemogoča politika spravila naše gospodarstvo na rob propada. V tisočih so se odjavljali trgovski in obrtniški obrati, šumarstvo pa je raslo iz dneva v dan. Le tuja industrija pa je ostala še naprej zaščitena in smela odirati tako konzumenta s previsokimi cenami, ko izkoriščati silo našega delavca do skrajnosti g. Jevtića. Ni-

Schuschniggov ekspeze:

Avstrija zahteva svojo vojsko

V novi Avstriji ni
mesta za nacio-
nalni socializem

Dunaj, 29. maja. AA. Na današnji seji zveznega sveta, je zvezni kancelar dr. Schuschnigg podal poročilo o zunanji in notranji politiki Avstrije.

Zvezni kancelar dr. Schuschnigg je med drugim izjavil, da zahteva Avstrija, naj vprašanje njene vojske čimprej rešijo. Avstrija zahteva ravnopravnost in s tem ukinitve vseh vojaških omejitev. Ko ji bo ta pravica priznana, bo Avstrija sama odločila, kako se bo te pravice poslužila.

O notranji politiki je kancelar naglašal posebno to, da podzemeljska propaganda nacionalnih socialistov še vedno ni ponehala. V Avstriji ni potreben noben plebiscit, ker se je avstrijsko ljudstvo po 25. juliju in v naslednjih dneh dovolj jasno opredelilo. Nacionalni socializem v Nemčiji je stvar, ki se tiče državljanov Rajha. Avstrija nima z njim nič skupnega. V Avstriji ni mesta za nacionalni socializem.

Zvezni kancelar je zatem govoril kratko o odnosih s sosednimi državami in naglašal zlasti, da so med Avstrijo in Italijo izredno prijateljski odnosi. Pri tej priliki je dr. Schuschnigg odbil obtožbo nekaterih takozvanih nacionalnih krogov, češ da izdaja avstrijska vlada s svojo prijateljsko politiko nasproti Italiji splošno nemške narodnostne interese.

Večji del kancelarjevega poročila je bil posvečen razmerju med Avstrijo in Nemčijo. Dr. Schuschnigg je navedel besede pokojnega kancelarja dr. Dollfusa: Bog nam je priča, da napetosti med nami in Nemčijo nismo želeli mi in da nas navdaja z veliko bolestjo. Nato je dr. Schuschnigg nadaljeval: Glavni pogoj za ureditev normalnih odnosov med obema državama je še vedno popolno priznanje Avstriji, da popolnoma svobodno in brez skritih vplivov činiteljev z onstran meja odloča o svoji usodi. Pred dnevi je nemški državni kancelar govoril o vprašanju, za katera se zanima ves svet. Kar je kancelar rekel o potrebi miru, podpisemo brez pridržka. Vprašanje paktov in varnostnih jamstev je vprašanje poštene in iskrene politike.

Z zadovoljstvom jemljemo na znanje kancelarjevo izjavo, da Nemčiji ni nameravala in da niti ne namerava, naj bi se Avstrija združila z njo, ali da bi jo anektirala. Prav tako pozdravljamo njegovo izjavo, da je treba pobijati vsak poizkus posega v notranje zadeve drugih držav in s tem vmešavanje v avstrijske notranje posle. Končno smatramo, da bi bila na mestu razprava o jasni opredelitvi pojma neposeganja. Prav nobena nevarnost ni, da bi skušala Avstrija

morebitni upor v svoji zemlji predložiti kot posledico tujega vmešavanja. Kar se pa tiče pojmovanja, da se sedanji ustroj v Avstriji ne opira na narodno voljo, moramo reči, da je to pojmovanje napačno in da mora zaradi tega zbuditi največje začudenje. Razen tega gre tu za tipično avstrijsko notranje vprašanje, ki se o njem tuji uradni činitelji ne bi smeli javno izražati. — Avstrija prav tuda pristaja na razpravo o vprašanju nasilje — temelj režimac, če se bo povsod govorilo o istem pojmu nasilja.

Dr. Schuschnigg je nato nadaljeval: Še nekaj je, česar ne smem zamolčati. Hitler je v svojem govoru postavil zelo tesne zveze med Avstrijo in Švico. To nas samo veseli, ne le zato, ker je Avstrija zvezana s svojo švicarsko sosedo s tolikimi tradicijami, temveč tudi zaradi tega, ker smatramo te besede za priznanje, da je treba na enak način ravnati z vsimi Nemci na svetu in tako tudi z Avstrijo ravnati na enak način kakor s švicarskimi Nemci.

To, kar zahteva Avstrija, je mogoče spraviti v tri enostavne zahteve: 1. ravnopravni postopek, 2. priznanje ravnopravnosti, in 3. ravnopravnost glede nacionalne časti. O vsem drugem se je mogoče z Avstrijo pogajati, le o teh treh točkah ni kompromisa.

V boju za sanacijo financ

Danes začne v francoskem parlamentu razprava o pooblastilih vladi

Prvi poraz vlade

Pariz, 29. maja. AA. Skupščinski finančni odbor, ki je danes proučil vladni načrt zakona o širokih pooblastilih, je odbil načrt s 25 glasovi proti 15. En član finančnega odbora se je vzdržal glasovanja.

Komunike

Po končani seji je finančni parlamentarni odbor izdal komunik, ki poudarja, da je predsednik vlade Flandin izjavil, da so informacije o podrobnostih nameravanih vladnih finančnih ukrepov preuranjene.

Herriot za pooblastila

V poslanskem klubu radikalno-socialistične stranke je podal predsednik te stranke Herriot ekspezo o vladni zahtevi po širokih pooblastilih. Herriot je poudarjal potrebo sprejetja neobhodno potrebnih ukrepov glede na proračunski položaj in dodal, da imajo ti ukrepi velik nacionalen pomen. Na koncu je Herriot pozval svoje tovarise, da naj se pridružijo vladi pri njenem prizadevanju za ohranitev narodne valute.

Daladier proti

Nato je vstal bivši predsednik vlade Daladier in predlagal odklonitev zakonskega načrta o podelitvi širokih pooblastil vladi. Toda mnogo članov poslanskega kluba radikalne stranke je nastopilo zoper Daladierjev predlog. Poudarjali so, da mora radikalno-socialistična skupina poprej natančno izvedeti, kakšne ukrepe pripravljata predsednik francoske vlade Flandin in finančni minister Germain Martin.

Na seji so nato sklenili, da se bodo ravnali po tem predlogu in naprosili predsednika vlade in finančnega ministra, da dasta potrebna pojasnila. Mnogi radikalni socialisti bi radi videli, da bi se vlada obvezala, da ne bo znižala uradnih plač in pokojnin.

Postalo je vsak dan bolj jasno, da vodi ta politika v neizbežen polom in pod tem spoznanjem se je zrušila tudi JNS, ki je do zadnjega branila to politiko. Z novimi ukrepi nove vlade Jevtića je bila demantirana bivša finančna in davčna politika vlade JNS, z volitvami pa je bila demantirana tudi JNS sama. Ker nobeno besedičenje in nobeno fraziranje ne prikrije te resnice, da je JNS sama vedela, da pri volitvah ne sme nastopiti, ker bi jo ljudstvo nejevolja izbrisalo. Le tu p tam se je posrečilo nekaterim posameznikom, da so se rešili iz splošnega potopa, ker so prešli na novo linijo nove politike g. Jevtića. Ni-

Trd boj, vendar z upanjem v zmago

Pariz, 29. maja. Havaš poroča: Današnji jutranjiki so si edini, da obstoji v poslanski zbornici pa tudi v finančnem odboru precej krepka struja zoper podelitev izrednih pooblastil vladi. Vzlie temu pa večina jutranjnikov ne misli resno na možnost padea vlade. Nasprotno, večina listov poudarja, da bo sicer Flandin, ki bo sam zagovarjal predlog o pooblastilih, imel dokaj trd boj, vendar bo pa na koncu koncev zbral okoli sebe krepko večino, če bo prišel z geslom o zaščiti franka, glede katerega je poslanska zbornica tako rekoč soglasna.

Petit Parisien trdi, da je velika večina poslancev in senatorjev mnenja, da bo Flandin zmagal, ker ga podpira Herriot.

Atmosfera pesimizma

Današnji »Matin« pravi med drugim, da je večer vladala v poslanski zbornici atmosfera pesimizma, malenkostnega strankarstva in nerazumevanja. List prikaža do sklepa, da bo poslanska zbornica vzlie vsemu morala izglasovati sedanji vladi, pravi list, ki bo morala pa naslednici, samo da bo takrat že precej pozno.

Odtok zlata iz Francije

London, 29. maja. AA. Današnji angleški jutranjiki navajajo nekatere podatke o odtoku zlata iz Francije. Tako trdijo, da so večeraj prepeljali iz Francije v Anglijo samo za letali 5 ton zlata v palicah v skupni vrednosti 4 milijon 250.000 funtov sterlingov. Razen tega so tudi večerajšnji potniki iz Francije prinesli s seboj zlatega denarja in zlatih izdelkov. Redna lokalna ladja, ki vozi čez preliv med Boulognom in Folkestonom, je prinesla večeraj zlata za pol milijona funtov.

Po trditvah listov se na ladjah, ki imajo danes odpluti v Ameriko, že nahajajo znatni tovari francoskega zlata. Tudi orjaški parnik »Norman-

diec, ki odpluje danes na svojo prvo svečano vožnjo v Newyork, vozi precejšen tovor zlata.

Italijansko ogorčenje nad pisanjem angleških listov

Rim, 29. maja (pr.). Današnje časopisje še vedno posveča cele kolone italijansko-abisinskemu sporu. Rimski listi ostro napadajo pisanje angleških listov, ki poudarjajo med drugim, da bi se morala arbitražna komisija pečati z vsemi spornimi vprašanji. Današnji »Giornale d'Italia« se poslužuje posebno ostrih izrazov na račun Anglije in njene kolonialne politike. Tako pravi med drugim: »Zanimivo in poučno je zasledovati v teh dneh pisanje angleških listov o italijansko-abisinskem sporu. Je neverjetno, a prav ta narod, ki ima imperionalno tradicijo v krvi in ki postavlja črne skore na isto stopnjo z živalmi, se danes bori — ne vemo, v imenu kakšne britanske potrebe — na strani Afrike, hočemo reči na strani Abesinije proti Evropi. V poročilih iz Zeneve pišejo angleški listi o triumfu gospoda Edena. Toda za božjo voljo, kakšnem triumfu? Nekaterim se zdi, da se je Italija udala. Kdaj? Kako? Zares, pravi list nadalje, tu gre za žurnalistične manire najslabše vrste, ki škodujejo slovesu britanskega časopisja. Procedura člena 5. italijansko-abisinske pogodbe, poudarja list, ni v nobeni zvezi s kakršnokoli normo DN, ki jo DN jamči; gre tu le za postopek, določen od Italije v pogodbi o sodelovanju z Abesinijo. — »Tribuna« piše v tej zvezi med drugim: »Členi pogodb veljajo ne ločeno, marveč skupaj. Pogodba o sodelovanju z Abesinijo predpostavlja sodelovanje, ki ga pa po abesinski krivdi ni bilo. To je dejanski položaj, ki ga je morala ugotoviti fašistična Italija v Vzhodni Afriki, položaj, ki se prav lahko spremeni v nevarnost za naši dve koloniji.«

Beneševa pot v Moskvo

Beograd, 29. maja b. Iz Prage poročajo, da bo zunanji minister dr. Beneš obiskal Moskvo neprekinjeno 8. junija. Ob tej priliki bo minister dr. Beneš osebno ratificiral znani češkoslovaško-sovjetski pakt o vzajemni pomoči. V teku svojega bivanja pa bo imel tudi več razgovorov z nekaterimi ljudskimi komisarji glede vseh vprašanj, ki se tičejo češkoslovaške in sovjetske Rusije.

Vremenska napoved

Novi Sad: Pretežno oblačno, mestoma bo nekoliko deževalo, možnost lokalnih neviht. Temperatura brez znatne izpremembe. Solnce vzide ob 3.56 in zaide ob 19.14.

Dunaj: Izpremenljivo, oblačno vreme, mestoma soparno, verjetno nevihte.

Novi vidiki

Bolj ko kedaj je danes politična orientacija v Sloveniji medla in nejasna. Volitve, zlasti pa izkušnje, pridobljene pri neposrednem delu med narodom, pa so pokazale marsikatero dejstvo, ki mora biti za bodoče delo vodilno.

Takozvano napredništvo se je pokazalo kot pravi kup razvalin. Ne le, da kljub formalno še obstoječim organizacijam ni našlo v mnogih krajih niti toliko moči, da bi pri volitvah nastopilo kot stranka, temveč ni moglo prikriti niti svojega notranjega razsula. Napredništvo, najsi se je v Sloveniji organiziralo v demokratiški ali samostojno-demokratiški stranki, je s tem, da so bili izpolnjeni nacionalni cilji bivše narodno-radikalne struje, izgubilo vso načelno vsebino, kolikor pa je ostalo liberalizma, je ta našel smrt v vseobčnem gospodarskem razvoju. Tako sta ostali le še samovolja klik po malih mestih in trgih ter širši krožek okoli »Jutra« v Ljubljani. Trditve nekega mariborskega politika, da je načelo naprednjakov: vsepovsod napredovati, je prav tako revna kakor trditve, je posebnost, da naprednjaki načelo demokracije, ko se pa danes nobeni dopustno ali nedopustno delujoči politični skupini ne more odrekati ista želja po napredovanju in demokraciji. Napredništvo je ostalo le še kot antiklerikalizem, brez pozitivne smeri in brez načela. Delo med ljudstvom je pokazalo, da nimajo ti ostanki bivših strank naprednjakov nikake zaslombe med narodom, ki za te ostanki tudi nima nikakega razumevanja ter je zato povsem neupravičeno, ako se drže na krajevnih oblastih še poedini naprednjaki s svojimi družbicami. Kakor je zmotno misliti, da ima »Jutro« s svojimi naročniki morda za seboj armado pristašev, tako so tudi ostanki brez njih. Nasprotno se kaže celo sovražno razpoloženje proti izobražencem, zlasti advokatom, kar je pač krivda v glavnem onih naprednjakov, ki so delovali v popolni ločenosti od naroda, le izključno po vidikih partijske in osebne oblasti-željivosti.

Na drugi strani je skupina bivše klerikalne stranke, koje vodstvo podtalno deluje po starih politikih in se poslužuje zlasti svojega historičnega sredstva, da po enem delu duhovščine, še vedno drži pod svojim vplivom nekaj ljudstva, ki se je pokazalo krajevno in številčno v delni abstinenca. Ta vpliv pa ne izvira iz načelnega prepričanja, ampak je posledica moralnega pritiska, ki se še vedno ni povsem porazgubil z našega podeželja. Pa tudi tukaj že prodira spoznanje, da odvrata ta vodilna klika SLS ljudstvo od sodelovanja pri javnih stvareh le radi partijske in osebne oblasti-željivosti. Zato se čuti vedno močnejši odpor zoper ljudi, ki pravijo, da ni treba ljudstvu niti v času najhujše gospodarske in socialne stiske sodelovati z vlado, to pa le zato, ker njega bivši voditelji niso v vladi, ampak prepustili vso skrb in delo za ozdravljenje drugim. Plod tega spoznanja je bil, da je volilno delo našlo pri ljudstvu polno razumevanje tam, kjer nam je bilo mogoče priti z ljudmi v neposreden stik. Vidi se, da so ljudske množice razumele, da je treba potiskati voz iz močvirja tudi skupno s sosedom, s katerim sedaj nista bila prijatelja. To so uvideli tudi nekateri vidni ljudje iz tabora bivše SLS, ter so zato deloma hoteli, deloma pa so tudi v resnici kandidirali, ne da bi se bili pregrešili zoper svoje katoliško načelo, ki jim ga prav gotovo nihče neče okrniti.

Tako so danes v narodu mase, ki so poprej sledile naprednjakom in mase, ki so poprej sledile klerikalcem in ki danes niso organizirane.

Izkušnje pri volitvah so tudi pokazale, da je ljudstvo izgubilo smisel za ideološke programe in za razmotrivanja o vprašanih razdelitvah države, jugoslovanstva ali slovenstva itd. in da so v ospredju vsega zanimanja načela in vprašanja rešitve gospodarskih in socialnih nalog, izboljšanje cen kmetijskim produktom, oživljenje prometa obrtnikov in trgovcev, zaposlitev delavcev in izboljšanje mezd ter splošna regulacija gospodarstva sploh. Takim izvajanjem so na shodih ljudje sledili z resničnim in iskrenim zanimanjem.

Tako nastaja temelj za združitev doslej še nesmerjenih množic prebivalstva v novo akcijo, ki naj ne bi naglašala ideoloških opredelitev, in ki naj bi vsakemu pustila njegovo prepričanje, postavila kot načelo in temelj organizacije in kot njen cilj dela: gospodarski in socialni preporod države.

Marsikdo bo morda vprašal, kaj vendar morejo takšne male celice pri tako velikem delu, ki je vendar odvisno v glavnem tudi od zakonodajne in naredbene oblasti, od trgovinske in tarifne politike itd. Toda izkušnja uči, da je poprejšnja vladajoča JNS bila skoro povsod brez stika z narodom in zato ni poznala njegovih elementarnih potreb, niti jih upoštevala, temveč le izdajala papirnate odločbe in tako prav na nekaj slep način ščitila parazitarno večji del židovsko industrijo, ki je s starimi stroji začela predelavati inozemski bombaž v Jugoslaviji, be-raško plačevala delavca, ki ni mogel v večji meri nabavljati kmetijskih in obrtniških produktov, na drugi strani pa je dobičke trošila v inozemstvu, namesto, da bi država za uvoz produktov te industrije kompenzirala izvoz agrarnih produktov. Prav tako tudi ni nastopila proti grdemu izkoriščanju našega delavstva in ni je molila vest, ki jo je zlasti širil radio v Bariu, da znaša ponekod meza industrijskega delavca komaj nekaj čez 1 liro dnevno.

Vse take stvari, vse velike nedostatke, ki so se pojavili med ljudmi, bi moglo le na gospodarski in socialnih temeljih organizirano

Po sklepu ameriškega vrhovnega sodišča

Usoda NRA v rokah pravosodnega ministrstva

Washington, 29. maja. AA. Reuter poroča: V političnih krogih mislijo, da je usoda vse zakonodaje za gospodarsko obnovo države, zdaj v rokah pravosodnega ministrstva in pravnih odborov reprezentančne zbornice in senata, ki naj zdaj soglasno poiščejo formulo, da bo v skladu z ameriško ustavo in da bo obenem ohranila vse bistvene pridobitve akcije za gospodarsko obnovo. Današnji jutranjki skušajo položaj naslikati v kar najmirnejših in najhladnokrvnejših barvah. Pričakovati je, da bo imel predsednik Roosevelt v nedeljo govor v radiu in da bo pri tej priliki obrazložil svoje stališče nasproti sklepu vrhovnega sodišča.

Bela hiša molči...

Glavna karakteristika drugega dne po sprejetju sklepa vrhovnega sodišča, ki naj pomeni konec politike gospodarske obnove, so: grožnje velikih delavskih organizacij s stavko, zastoj in negotovost na trgu, protislovni glasovi iz raznih taborov gospodarstvenikov in popoln molk Bele hiše. Tudi čedalje bolj se utrjuje prepričanje, da je vlada trdno odločena braniti svoje najpomembnejše gospodarske reforme, posebno pa pridobitve, ki jih je izvojevala delavcem. Delavske organizacije zahtevajo kol svoj minimalni mezd in na delovni čas. Večina članov vlade pa zasebno izraža mnenje, da ni še nič izgubljenega in da se bodo ohranila vsaj temeljna načela uredb, sprejetih v znamenju gospodarske obnove. V tem smislu je včeraj konferiral Roosevelt s predsednikom finančnih odborov reprezentančne zbornice in senata.

Težka borba med vlado in vrhovnim sodiščem

Havas poroča iz Washingtona: Vlada in njeni pristaši v obeh zbornicah kongresa se zdi, da so odločeni za energičen odpor proti vrhovnemu sodišču, in sicer v mejah ustave in obstoječih zakonov. Pravni odbor reprezentančne zbornice je že dobil v proučitev devet zakonskih predlogov, ki omejujejo, v nekaterih primerih pa celo

Nova zunanjepolitična debata v angleški spodnji zbornici

London, 29. maja. AA. Predsednik vlade MacDonald je izjavil v spodnji zbornici, da se bo debata o preračunu zunanjega ministrstva nadaljevala v četrtek. To pomeni, da bo debata o zunanjih politikah, ki jo je načela opozicija, podaljšana.

Liberalna opozicija bo imela v sredo sestanek, da se porazgovori o vprašanih, ki jih bo postavila vlada. Zdi se, da se bo debata vršila o razorožitveni politiki vlade in o pomenu Hitlerjevega govora. Večina parlamentarcev misli, da bi bilo potrebno Hitlerjev govor resno proučiti. Nesoglasja so le glede predlogov nemškega kancelarja, ki se nanašajo na nemški letalski program. Konservativci mislijo, da letalskega programa angleške vlade ni treba izpreminjati, ne pospeševati; liberali pa pravijo, da bi bilo treba pospešiti izvedbo tega programa. Opozicija delavske stranke je proti splošnemu oboroževanju Nemčije.

Okoli letalskega pakta

London, 29. maja. AA. Nekateri današnji listi napovedujejo, da bodo pri novi debati o letalski oborožitvi, ki se bo začela v petek v spodnji zbornici, opozicijski liberali odobrili predloženi program pod pogojem, da ne bo britanska vlada samo delala za okrepitev letalske oborožitve, temveč da se bo prav tako odločno prizadevala tudi za sklenitev zapadnoevropskega letalskega pakta. Opozicijska liberalna prava sir Herbert Samuel in sir Archibald Sinclair bosta pri tej priliki prosila vlado, da poda v spodnji zbornici podrobnejša obvestila o svojih nadaljnjih namerah v smeri čimprejšnjega sklenitve nove konference držav-podpisnic locarnske pogodbe. Na tej konferenci bi v prvi vrsti govorili o letalskem paktu.

Glede na to pravi današnji »Times«, da bo pri letalski debati v spodnji zbornici podal daljši ekspoziciji zunanji minister sir John Simon. Do tega ekspozicije bo pa po sodbi lista prišlo samo tedaj, če bo britanska vlada dobila do petka naknadna pojasnila, ki jih je prosila v Berlinu v zvezi z nedavnim Hitlerjevim govorom.

Današnji »News Chronicle« pa ne verjame, da bi Berlin dal konkretne predloge na željo britanske vlade. Zato bi po njegovi sodbi bila Velika Britanija najbolj poklicana, da prevzame inicijativo v tej smeri, ko že njena vlada neprestano izjavlja, da britanska letalska oborožitev zaostaja za oborožitvijo ostalih velesil.

Malypetrovi razgovori

Berlin, 29. maja. DNB poroča: Predsednik češkoslovaške vlade Malypetr bo imel jutri in naslednje dni celo vrsto razgovorov z voditelji strank.

Ljudstvo prav tako obravnava, kakor je poprej v strankah organizirano obravnavalo vprašanja upravne ureditve in razdelitve države. Pri tem pa bo tudi gospodarsko in socialno vodstvo v ljudstvu samem ter s tem še bolj konkretno in stvarno, ker ne bo nikakršnih trenj o abstraktnih političnih vidikih. Toda snov za tako delo je tako ogromna, da bi se moglo o vsakem takem vprašanju posebej govoriti.

M. S. Maribor.

Brezvestne spekulacije veletrgovcev in drugih podjetij

popolnoma ukinjajo pravico vrhovnega sodišča, da bi proglasilo za neveljavne zakonodajne sklepe kongresa.

Prerano je še trditi, da je poraz, ki ga je vlada doživela s sklepom vrhovnega sodišča definitivno. Razen že omenjenih devet zakonskih predlogov, pripravlja vlada, kakor govore, tudi zakonski predlog, s katerim bo uveljavila večino dosedanjih zakonskih določb, izdanih v okviru akcije za gospodarsko obnovo države, predvsem pa določbe o obveznosti uredb, izdanih v posameznih industrijskih panogah, in določbe o zaščiti delavstva. Črtila bi samo dosedanje določbe o pravici državnih oblasti do predpisovanja cen.

Sicer se pa lahko reče, da se vsa ameriška javnost popolnoma zaveda, da bi bilo docela nemogoče čez noč razveljaviti toliko uredb z zakonsko veljavo o minimalnih mezdah, o delovnem času, o zaposlitvi otrok v industriji itd. Vse kaže, da se bo vsaj začasno ohranil status quo glede izvajanja določb NRA. Predsednik delovne zveze Green in drugi delavski prvaki so že konferirali s člani vlade da določijo smernice bodoče politike.

Predsednik zveze trg. zbornice je že pozval trg. zbornice, da svojim članom priporoče odločno izvajanje vseh uredb, določb in okrožnic, izdanih v okviru akcije za gospodarsko obnovo. Zveza tkalnic, zveza trgovcev z avtomobili, velike Reynoldsove tobačne tovarne in mnogo drugih gospodarskih korporacij se je že izreklo za to, da bodo ostale zveste vsem določbam, izdanim v okviru akcije za gospodarsko obnovo.

Strah pred katastrofalnim padcem cen in spekulacije veletrgovcev

Sklep vrhovnega sodišča je povzročil na borzi silno tendenco po likvidnosti. Mnogi industrijski papirji so padli. Padec tečajev pri vrednostnih papirjih znaša 1 do 6 točk. V poslovnih krogih vlada velik strah, da ne bi razveljavljanje določb in uredb, izdanih v okviru akcije za obnovo države, ustvarilo nove hiperprodukcije in katastrofalnega padca cen. Razen tega se opaža, da je sklep vrhovnega sodišča zelo opogumil nasprotnike inflacije. Mnogoštevilne velike trgovine v New Yorku so že pokazale namero, da izkoristijo priložnost v spekulativne namene. Tudi trgovci na drobno in prodajalci tobaka so že povečali cene mnogih izdelkov.

Aretacija jugoslovanskega državljana v Franciji

Pariz, 29. maja. AA. Francoski orožniki so aretirali v okolici Pariza jugoslovanskega državljana Slobodana Petrovića, ki je izvršil v Parizu in drugih francoskih mestih mnogo sleparij. Petrovića so že pred štirimi leti obsodili zaradi sleparij na izgon iz Francije. Slobodan Petrović je bil nekoč študent.

V nekaj vrstah

V Londonu je umrl Edgar Lansbury, sin predsednika delavske opozicije v spodnji zbornici. Pokojniku je bilo 47 let.

»Gazette de Lausanne« doznava iz nekega vira, da so sovjetske oblasti zadnje čase nasilno preselile več sto tisoč sovjetskih državljanov poljskega in nemškega rodu, in sicer iz zapadnih obmejnih pokrajin od Leningrada do Odesse. Pregnance so poslali na sever in v Sibirijo. Pravijo, da so neke noči nasilno izselili neko celo vas, ne glede na to, ali so s tem odtrgali otroke od staršev.

Akcija za izpolnitev moštva britanskih letalskih sil v zvezi z načrtom o znatnem materialnem povečanju letalstva, je že zdavnaj pokazala odlične rezultate. V štirih dneh se je prijavilo za pilotske pripravnike okoli 20.000 mladih moških, za drugo službo pri letalstvu pa skoraj 80.000 kandidatov.

Izšla je uradna statistika ameriškega vojaškega in trgovinskega letalstva. Po tej statistiki sta imeli vojaško in trgovinsko letalstvo v USA dne 1. maja 1935 skupaj 11.000 letal in 18.000 kopnih in vodnih letal in s 4400 diplomiranih pilotov.

Zaradi velikega števila prošenj za sprejem v dobrovoljce, ki bi radi šli v vojsko, so rok za sprejem, ki je bil prvotno določen na 1. junij, podaljšali do 15. junija.

Italijanski kralj je odlikoval avstrijskega državnega tajnika za prosveto dr. Hansa Partnerja z velikim križcem reda italijanske krone.

Danes je novega francoskega veleposlanika na Poljskem počel sprejeti v avdienci predsednik republike Moscicki. Pri tej priliki je gosp. Noel izročil svoja akreditacijska pisma.

Vlada v Ankari namerava v najkrajšem času sprejeti sklep o razpustu vseh podružnic tujih prostozidarskih lož v Turčiji.

Meseca junija prispe v Varšavo madžarski prosvetni minister. Ta obisk je v zvezi z izvajanjem poljsko-madžarske konvencije o kulturnem sodelovanju. Prihodnji mesec prispe v Varšavo tudi švedski prosvetni minister Engberg. Pogajal se bo s poljsko vlado o sklenitvi poljsko-švedske kulturne konvencije.

V Varšavo je prispelo japonsko vojaško odposlanstvo. Vodi ga general Ito. Odposlanstvo šteje 10 oficirjev. V Varšavi ostane japonsko odposlanstvo le nekaj dni, naker se vrne na Japonsko.

V zvezi s pogajanjmi, ki bodo z nemškimi delegati v kratkem o pomorskih vprašanjih, izjavljajo poučeni krogi, da bo mogoče priznati Nemčiji zaradi zastarelosti velikega dela angleške vojne mornarice samo 17% od skupne tonaže angleške vojne mornarice.

Göringovo bivanje v Dubrovniku

Dubrovnik, 29. maja. b. Predsednik pruske vlade general Göring je prispel včeraj s svojo soprogo in velikim spremstvom iz Sofije, kjer se je mudil par dni, v Dubrovniku. V Dubrovniku se je nastanil v ili podguvernerja Narodne banke dr. Čingrije. V teku današnjega dne je general Göring s svojo soprogo napravil z avtomobilom več izletov v romantično dubrovniško okolico. Letoviščarji, ki jih je sedaj v Dubrovniku zelo mnogo, so imeli priliko videti od blizu visokega nemškega funkcionarja, ko je prišel s svojo soprogo v hotel »Imperial« in se nato sprehajal po slikovitih ulicah starodavnega Dubrovnika. General Göring misli v kratkem obiskati tudi Beograd. Na našem divnem Jadranu misli ostati dalj časa. Po izjavah, ki jih je dal g. Göring, sta oba novoporočenca navdušena nad lepoto sinjega Jadrana.

Praštedioni dovoljen odlog plačil

Kakor poroča »Obzor«, je dovolil trgovinski minister v soglasju z ministrskim svetom Prvi hrvatski stedionici v Zagrebu odlog plačil. Odlog je dovoljen za šest let za stare obveznosti banke, nastale pred 23. aprilom 1932. Za te obveznosti se zniža začetni s 3. marcem 1934 obrestna mera na brutto 29%. Nadalje je dovoljena banki valorizacija njenih nepremičnin, ki so bile po strokovnjaki procenjene na 249 milijonov 659.785 Din. Na ta način se dobi presežek 85.533.445 Din. Od tega presežka se uporablja del za odplate, dočim se razlika 25.905.461 Din vnese v prečiščeno bilanco kot potrebni fond za kritje škode ob priliki realizacije aktiv. Prav tako je odobreno povišanje delniške glavnice za 50.000.000 Din z izdajo 4% prioritetnih delnic. Podpis teh delnic bo prostovoljen na račun starih terjatev. S tem bo delniška glavnica povišana na 125.000.000 Din. Končno so zavodu dovoljene tudi finančne olajšave po čl. 13. in 34. v zvezi s čl. 68. uredbe.

Vse to je odobreno banki na podlagi prečiščene bilance, ko je bila ugotovljena aktivnost zavoda. Zato ni bilo treba, da bi morali upniki banke kaj žrtvovati za sanacijo banke. Odlog plačil pa se ne nanaša na nove terjatve, nastale po 23. aprilu 1932, ki so vedno na razpolago upnikom.

Izenačenje plač občinskih uslužbencev

Beograd, 29. maja. b. Minister notranjih del dr. Velimir Popović je danes izdal naredbo, po kateri se izenačujejo plače občinskih uslužbencev v mestu Beogradu in Zemunu s plačami državnih uslužbencev. Po tej odredbi bo imel beograjski mestni direktor in delovodja plačo načelnika v ministrstvu, in sicer po 15 službenih letih v III/1. pod 15 službenih let pa v III/2. položajni skupini. Pomočnik direktorja in šefi posameznih odsekov dosežejo lahko največjo plačo IV/2. položajne skupine. Druga zvanja odgovarjajo položajem v državnih službi.

Napredovanja in premostitve

Beograd, 29. maja. b. Napredovala sta: za sekretarja v V. položajni skupini v upravi za zaščito industrijske svojine v ministrstvu trgovine g. inž. Franc Oblak in za sekretarja v VI. pol. skup. pri isti upravi inž. Ivan Prišeker.

Osiješki proces

Osijek, 29. maja. b. Danes je okrožno sodišče nadaljevalo z razpravo proti Svetozarju Gržini in tovarišem. Pred sodni zbor je bil priveden bivši narodni poslanec in minister dr. Nikola Nikić, ki je obtožen, da je zaht. za izvedbo nekega emandmana v Narodni skupščini nagrado 200.000 Din. Obtožnica navaja, da je prejel Nikić od zahtevane vsote 115.000 Dni. Njegov zagovornik je stavil glede svojega klijenta sodišču več predlogov in iznesel tezo, v kateri postavlja vprašanje, če je sodišče sploh pristojno za stvari, radi katerih je Nikić obtožen.

Ho-o-o-ruk !

»Jutro«, glasilo bivšega ministra in generalnega sekretarja JNS g. dr. Alberta Kramerića, poroča, da se je JNS začela znova organizirati. Začelo se je delati »med narodom« na našem Gorenjskem. Vršili so se že shodi in sestanki (udeležba naroda v številkah ni bila navedena), na katerih so poročali bivši poslanci Lončar iz Tržiča in še nekateri drugi gospodje.

Torej bo JNS na veliko veselje ljudstva po vsej državi zopet korajžno stopila na plan in začela »z delom«. Moramo reči, da nas je ta vest resnično razveselila. Gospodje, ki so imeli v slavnostni in velezaslužni politični stranki, ki se iz gole skromnosti ni niti zadnjih volitev udeležila, prvo in zadnjo besedo, so menda prišli do prepričanja, da je treba politično baro, ki se je pogreznila »prav do konce podna« — kakor je dejal neki njen navdušen pristaša — zopet dvigniti. Dviganje bark je dandanes moderno — če je namreč kaj zlata v njih! Ali je v potopljeni barki JNS še kaj zlata, mi res ne vemo, morda ga je pa le še kaj!

Še nekaj drugega je mogoče. Morda pa hočejo nekateri gospodje dvigniti barko zato, da popravijo tiste velike napake, ki jih ima na vesti režim pokojne JNS. Če je takó, potem moramo pa to namero in ta trud pohvaliti in pozdraviti!

Ho-o-o-ruk, gospodje!

Pomen grških volitev 9. junija

Za ali proti monarhiji?

Atene, ob koncu maja.

»Živio kralj Jurij! Živela monarhija!« Tako je kričala tisočglava množica grškega naroda v Solunu, ko je sprejemala in po rokah nosila voditelja monarhističnega gibanja generala Metaksasa. Ali je bil to trenuten izraz narodove volje, ali se je v teh klicih izražala želja, trdna in odločna želja po vstopu na prestol istega kralja, ki mu je ena generacija preje klicala: Pereat?

Grčija preživlja veliko in nevarno notranjo krizo, ki je včasih podtalno, včasih brutalno in brezobzirno rušila nadvse zaželjen mir v državi. Večni nezadovoljnost in revolucionar Venizelos, kateremu se ima bivši grški kralj Jurij II. zahvaliti za svoje izgnanstvo, je v mračni revoluciji letos še posebej razpalil strankarske strasti v narodu in v večni in pohlepni borbi za oblast spravil državo v največjo nevarnost za njen obstoj. Zaman so bili opomini starega in preizkušenega čuvarja države, predsednika grške republike Zaimisa, naj narod ne naseda nepomirljivemu rušilec vsake oblasti, ki ni v njegovih rokah — Venizelosu. Zaman so se trudili člani Tsaldarisove vlade, da bi narod odvrgli od bratomorne borbe. V marcu je zavrelo in svet je pisal v vulkanu na Balkanu, o državljanski vojni v Grčiji, ki je zavzela silen razmah in ki je dokazovala, da je grški narod politično še vedno nezrel.

Eno posledico pa je vendarle imela grška revolucija v marcu in ta bo, kakor izgleda, odločilna za nadaljno usodo grške države. Monarhistična ideja, ki je bila doslej neizražena v javni življenjski, za katero pa so se ogrevali v svojem srcu tisoči in tisoči, je stopila sedaj na dan in je predmet vseplošnega obravnavanja. V nedeljo 9. junija gre sicer grški narod na volitve, da si izbere svoje parlamentarno zastopstvo, toda motil bi se, kdor bi mislil, da so volitve v tem času glavni predmet javnega zanimanja. V Grčiji gre danes od ust do ust parola: **Za ali proti monarhiji?** Grški narod se že sedaj pripravlja na plebiscit, katerega bo sedanja vlada, ki je naklonjena monarhistični ideji, izvedla v teku letošnje jeseni. Prevladuje namreč mnenje, da je sedanje stanje nevzdržno, da je Grčija bolj ko kdaj poprej potrebna močne roke, če treba tudi absolutistične, samo da se enkrat za vselej vzpostavi red in mir v državi. Narod nima nič proti dosedanjemu predsedniku Zaimisu. Spoštuje ga kot pošteniaka, ki mu je domovina prvi in poslednji

zakon. Prepričan sem celo, da bi mu, če bi do tega moralo priti, ponovno zaupal vodstvo najvišje državne uprave. Toda narod se boji nadaljnjih večnih vstaj in hujškanja Venizelosa, ki ga Zaimis ni mogel ukrotiti. Narod se zanaša samo na kralja, ki bo imel dovolj moči v svojih rokah, da se Grčija za vselej osvobodi nesrečnega Venizelosa. Ta sicer v inozemstvu izjavlja, da ne bo nikoli več prestopil tla svoje domovine, v kateri je bil kot revolucionar obsojen na smrt, toda kdor pozna značaj Venizelosa, bo moral sprejeti take izjave le s skepsjo.

Narod se torej pripravlja, da v kratkem odloči ustavno in zakonito o spremembi oblike svoje vladavine. Vlada v svojih izjavah potrjuje to njegovo pričakovanje. Govor predsednika vlade Tsaldarisa v nedeljo 19. maja v Patrasu je bil sicer volilnega značaja in je dejansko pomenil le uvod v volilno kampanjo, vendar so nekateri odstavki v njem zelo značilni za nadaljnji razvoj vprašanja restavracije monarhije v Grčiji. Tsaldaris je med drugim namreč dejal: **Narodna stranka, ki ji načeljujem, je vedno priznavala princip, da je edino narod merodajen, da odloči o obliki vladavine.** Tudi gen. Kondilis, podpredsednik Tsaldarisove vlade, je na shodu v Solunu, ki je bil v nedeljo 26. maja izjavil, da je vprašanje spremembe vladavine eno izmed najvažnejših državnih vprašanj sedanosti.

In kaj dela tisti, ki mu je v kratkem namenjena zopet kr. krona? Kaj dela pregni kralj Jurij II.? Do nedavnega je bival pri svoji sestri Neuillyju na Francoskem. Ko so ga novinarji vprašali, če se je že odločil, da sprejme grški prestol, je stari kralj modro odgovoril: »**Povrniti se bom v Grčijo, ko me bo narod sam pozval, da zasedem kraljevski prestol.**« Kakor poročajo listi, je kralj kmalu za tem zapustil Francijo in se odpeljal k svoji hčerki, ki se je lani poročila s sinom angleškega kralja, kent-skim vojvodom. Njegova soproga živi v Romuniji, kjer je gost romunskega kralja Karola. Njo je ob priliki zadnje konference Balkanskega sporazuma v Bukarešti obiskal grški zunanji minister Maksimos in imel, kakor so poročali listi, z njo daljšo konferenco.

Iz vsega tega je razvidno, da se v Grčiji z vso resnostjo in sistematsko dela na restavraciji monarhije, ki jo bo zahteval in uvedel narod sam. Parlamentarne volitve 9. junija pa bodo le izraz narodove volje, da hoče to spremembo vladavine, in to čimprej!

-is.

Mestni uslužbenci pri g. banu

Ljubljana, 29. maja 1935.

Kraljevska vlada je naročila banskim upravam, da izdelajo uredbe o razvrstitvi zvanj in položajev mestnih uslužbencev v zvanji in položaji državnih uslužbencev v smislu določil § 159. zakona o mestih. Ker namerava naša banska uprava pristopiti v najkrajšem času k uveljavljanju te uredbe, je smatrala Zveza organizacij občinskih uslužbencev in upokojencev Dravske banovine za potrebno sklicati za torek, 28. t. m. sejo uprave, ker so poleg drugih stanovskih zadev obravnavali tudi važno in perečo vprašanje prevedbe mestnih uslužbencev na nove položaje. Danes se je zglasila pri gospodu banu dr. Pneu pod vodstvom zvezinskega predsednika g. dr. Moleta posebna deputacija, ki sta se ji priključila ljubljanska poslanca g. dr. Fux in g. Mohorič, direktorji mestnih uradov iz Ljubljane, Maribora, Celja in Ptuja ter predstavniki stanovskih organizacij. S posebno spomenico je deputacija g. bana prosila, naj z uredbo predpiše nekako hierarhično lestvico, ki naj bi na njeni podlagi bilo možno napredovanje in kretanje v službi. Razporeditve mestnih uslužbencev ni mogoče dobesedno izvesti v zvanji in položaji državnih uslužbencev, ker v velikih primerih niti država nima zvanj in položajev, kakor jih imajo posamezne mestne občine. Ker so občine temeljne enice države, bodo mogle opravljati uspešno delo le tedaj, če bo položaj uslužbencev zadovoljivo urejen in če jim bo podeljena tudi moralna avtoriteta, ki jo potrebujejo bolj, kakor katera druga oblast, zaradi silnega posla s strankami. V interesu naroda in države je, da mestne uslužbenke ne zadene pavpenizacija, ki je neizogibna za vse mestne uslužbenke avtonomnih mest Dravske ba-

novine, če se njih prejemki izenačijo z onimi državnih uslužbencev proti namenu in duhu zakona o mestih. Posebno trdo pa bi bilo, da bi obubožanje zadelo tiste uslužbenke, ki so vstopili v mestno službo radi vnaprejšnjega zagotovljenja prejemkov in istotako vnaprejšnjega fiksnega položaja. Kakor v državi službi, naj bi bilo tudi mestnim uslužbencem mogoče doseči v mestnih službah najvišji položaj. Zvaničnike in služitelje se naj ne zniževali z državnimi, ker bi to pomenilo zmanjšanje prejemkov. Radi različnih upokojitvenih predpisov se naj izboljša položaj staroupokojencev. Gosпода bana je deputacija nadalje prosila, naj se uredba izdela s sodelovanjem predstavnikov stanovskih organizacij in direktorjev mestnih uradov. Poslanca dr. Fux in Mohorič sta se v polnem obsegu pridružila predlogom mestnih uslužbencev in jim zagotovila, da jih bosta v tem pogledu vsestransko in odločno podpirala. Gospod ban je deputacijo zelo ljubeznivo sprejel in ji obljubil, da bo storil vse, da se položaj mestnih uslužbencev pravično uredi, ker kot dolgoletni ljubljanski župan prav dobro pozna delo in obseg komunalne uprave. Deputaciji je naročil, naj izdela točne predloge za razvrstitve mestnih uslužbencev na nove položaje in jih predloži v najkrajšem času banski upravi. Predstavnikom mestnih uslužbencev je bila zagotovljena vsestranska pomoč v vprašanju uredbe tudi od g. podbana dr. Pirkmajerja in načelnika samoupravnega oddelka banske uprave g. dr. Vovčine.

Ob 17. se je v Zagrebu pričela seja uprave Državne zveze obč. uslužbencev in se je odpeljal z opoldanskim vlakom tja poročal tudi njen podpredsednik ljubljanski mag. direktor Jančigaj.

čer, združen z recitacijami in petjem lužiško-srbski nar. pesmi (prof. Šedivy); Nekaj o raku (dr. Marin); Še nekaj o raku (dr. Marin); Odnosi človeka do življenja (učitelj Robnik); Gospodarski razvoj Maribora (prof. Baš); O suženstvu v Evropi (dr. Travner); O suženstvu v drugih delih sveta (dr. Travner); Po našem Jadranu (učitelj Hočevnar); Po Egiptu (prof. Škof); Pridelovanje sladkorja (prof. Škof); Japonski večer (Marija Tsuneko-Skuškova); Po Mandžuriji (Marija Tsuneko-Skuškova); Varstvo živali (nadsvetnik Pirner); O hipnozi in telepatiji (Svengali); Naloge naših novih občin z ozirom na podeželje (upravitelj Grčar). — Razen tega so se na pravem tečaju, kjer sta razpravljala dr. Igor Rosina in učitelj Vranc, obravnavale te-le teme: Rodbinske in osebne pravice, Zapuščine in testamenti, Zemljiške pravice in zemljiška knjiga, Pogodbe, Odškodnine in dolgovi, Delovne in službene obveznosti.

Nepoznani bandit smrtno nevarno ranil dva orožnika

Moravče, 29. maja.

V torek 28. t. m. sta šla tukajšnji žandarmerijski komandir Vrečko Franc in kaplar Štefanič Franc na službeni obhod. Ošla sta v smeri proti Vrhpoljam, prijazni obgozdni vasi, odkoder gredo turistične steze na Lomačo k Sv. Miklavžu, Sv. Križu, Sv. Trojici in Savi. Službena dolžnost je napotila komandirja v neko bajto, kjer se je naselila Brigita Gaberšek s svojim 10 letnim sinom, ki se je pred kratkim vrnila iz Francije. V hiši za mizo so sedeli žena, fantek in neznan moški. Komandir je pregledoval potni list ženske in druge listine ter je slednjič vprašal neznanca, kdo da je. Ta je v hipu potegnil samokres in vestnega komandirja ustrelil v desno spodnjo prsno stran. Razvila se je borba, ker sta orožnika hotela zločinca zgrabiti živega. V tej borbi je zločinec izstrelil še nedolžnih šest strelcev, od katerih sta zadela dva nadaljnja v komandirjevo roko in težko ranila kaplarja Štefaniča. Kljub težki rani se je kaplar poglaval za zločinca, ki je zbežal skozi vrata na prosto, odzvela mu revolver in nahrbtnik ter se nato nezavesten zgrudil. Takoj so bile obveščene oblasti in reševalna postaja v Ljubljani, ki je ranjenca odpeljala v bolnišnico.

Vse okoliščine kažejo, da sta imela orožnika posla z zloglasnim razbojnikom Omerzo, kajti v nahrbtniku so našli za 1000 Din kovancev, daljnogled in zdravila za prvo pomoč. Zdravila so bila izdana v lekarni v Brežicah. Pravkar pa izvem od varnostnih oblasti, da zločinca po njih domnevi bržkone ni istoveten z zloglasnim zločincem Omerzo.

Hiša leži samotno ob robu ceste blizu gozdov, zato je bil beg zločincu lahek. Tudi ljudje niso zaradi tega mogli pomagati in šele na dečkovo obvestilo so prihiteli bližnji ljudje na pomoč. Štefanič je ležal na hišnem pragu,

Predavanja so bila vsak četrtek v nekdanji kino-dvorani pri Šporeju, ki je v ta namen odstopil dvorano brezplačno na razpolago. Redna predavanja je obiskovalo skup-3492 oseb, povprečno torej 194 pri vsakem predavanju, tečaj pa je obiskovalo 524 oseb, povprečno 87, vseh udeležencev je torej bilo 4016. — Vstop na predavanje je bil prost, vse troške za predavanje, razsvetljavo in kurjavo je nosila Ljudska univerza sama, ki ima nad 100 rednih članov. Izdatno pa je predavanja podprla občina v Studencih in s tem dokazala, da se zaveda, da naj bo ljudska prosveta dostopna vsakomur.

Izredno plodonosnemu delu delavske Ljudske univerze v Studencih je treba dati zaslužen priznanje. Dolžnost vseh pa bi bila, da bi to važno kulturno institucijo podprli ne samo moralno, temveč tudi materialno in ji tako omogočili še lepši razvoj.

komandir pa v sobi na tleh. Vse je bilo razmetano v sobi, kar priča, da se je razvila huda borba z zločincem, ki sta ga hotela vestna orožnika izročiti pravici živega v roke, a sta pri izvrševanju težke naloge postala žrtvi.

Na lice mesta je dospel orožniški oficir iz Kamnika takoj po nesreči, ker se je slučajno mudil službeno v Lukovici. Pohitel je na brzojavno obvestilo z orožniki semkaj, prav tako so dospeli orožniki iz Moravč in Domžal. Začelo se je raziskovanje terena in vrgledno so pomagali kot kašipoti naši moravški fantje. Zaradi noči in ker je večina orožnikov iz tujih rajonov, je bila pomoč še posebno dobrodošla. Težko ne bo izslediti razbojnika, ker je ranjen v roke in brado. Bandita je ranil orožnik z bajonetom.

Moravska dolina težko prenaša ta nenavaden dogodek, saj je znana moravska gostoljubnost in prijaznost prebivalcev. Težko sočustvujejo s hudo prizadetimi ženami priljubljenih orožnikov. Komandirjeva hčerka se ravno pripravila za sprejemni izpit na gimnazijo, hčerka Štefaniča pa ima jedva štiri mesece.

Po informacijah, ki smo jih dobili v bolnišnici, je stanje komandirja Vrečka zelo težko in resno. Operacija je srečno prestal in odvisno bo od njegove telesne konstitucije nadaljnje lečenje. Ranjenec je popolnoma pri zavesti in je skrbno vprašan, ako je zločinca že prijel. Leži mirno in zelo junaško ter samozajevalno prenaša bolečine. Leži v stranskem traktu med operiranci. — Podnarednik Štefanič Franc ima težje rane na rokah. Ni bil še operiran in je prav tako pri polni zavesti. Videti je utrujen in toži le o pekočih bolečinah na roki. Nad vse vzradočen je bil, ko je slišal, da je njegov komandir težko operacijo prestal. Leži v glavni sobi med ostalimi bolniki, ki nekam spoštljivo zro na krepkega junaka.

Zaklal svojo ljubico in se sam javił sodišču

Maribor, 29. maja.

V okolici Ptuja v Tezmem pri Podlehnu se je večeraj popoldne zgodil grd zločin, ki je razburil vse prebivalstvo bližnje in daljne okolice. 37 letni posestnik Junger v Tezmem je poročen mož, pa je kljub temu imel za ljubico 35 letno vdovo Elizabeto Hostnikovo. Ž njo je tudi imel dva nezakonska otroka in jima je moral plačevati alimente. Ker je Junger prišel zadnji čas v denarne stiske in ni več mogel alimentov v redu plačevati, ga je Hostnikova tožila in so pri njem biriči opravili tudi rubež. To je vzbujalo

dilo v njem proti Hostnikovi jezo, ki je večeraj priklopala do vrhunca. Sklenil je, da počaka Hostnikovo na cesti, ko se bo vračala domov z dela, s seboj je vzel tudi daljši kuhinjski nož. Ko je Hostnikova res prišla po cesti, jo je Junger ustavil in se pričel z njo prerekat. Brez pravega poudarka je nato navajal nanjo in ji zasačil nož globoko v trebuh tako, da je Hostnikova kmalu nato umrla. Po krvavem dejanju je odšel Junger v Ptuj in sporočil sodišču, da je zaklal Elizabeto Hostnikovo in prosil obenem, naj ga zapro. Junger je zaenkrat pridržan v zaporu v Ptuj.

Gostilničarji za svoj obstanek

Maribor, 29. maja.

Združenje gostilničarskih obrtnikov v Mariboru je sklicalo za sredo 29. maja opoldne na verandni Unione protestni sešatek, na katerem so bile iznesene nekatere važne činjenice, ki so velike važnosti za nadaljnji obstanek in razvoj že obstoječih gostilniških obrti. Sestanka so se gostilničarji udeležili v razveseljivo lepem številu in pokazali, da so solidarni z ukrepi, ki jih namerava podvzeti organizacija. Sestanku je predsedoval predsednik združenja g. Juro Vajak, prisostvovali pa so mu še narodni poslanec dr. Jančič, občinski obrtni referent dr. Sinkovič, potem obrtni referent Založnik in še nekateri drugi zastopniki sorodnih združenj. Po kratkih jednatih besedah g. Vajaka, ki je pojasnil namen sestanka in obenem naslikal težak položaj naših gostilničarjev, je bila soglasno sprejeta resolucija, ki vsebuje v glavnem naslednje zahteve:

Nadrejene in merodajne oblasti naj v nobenem primeru ne podeljujejo več novih koncesij za gostilniško obrt, ker že obstoječe obrti ne uspevajo tako, kakor bi morale. To pa predvsem zaradi tega, ker je konsum zaradi vseobse krize občutno padel in je že sedaj več gostilničarskih obratov kakor bi jih moralo biti po lokalni potrebi. Več pozornosti naj se posveti tudi vinočetu, ki prav tako škoduje gostilničarskim podjetnikom, ker vinočeti niso navezani na socialne dajatve in davščine, kakor jih plačujejo gostilničarji in so prav zato zmnožili konkurence, ki ni več lojalna. Prav

tako naj se z vso ostroostjo nastopi proti šušmarstvu.

Po sprejemu resolucije je obljubil narodni poslanec dr. Jančič tozadevno pomoč in prosil zborovalce, da ga pri tem po svojih močeh podpirajo. Tehtna in polna zanimivosti so bila tudi izvajanja g. Kostanjšega od Sv. Martina in mariborskega restavraterja g. Plešiča. Slednji je na jasen način obrazložil, da je vsako ustvarjanje novih gostiln in restavracijskih podjetij v Mariboru nepotrebno, ker že sedanji obrati nudijo izvršno postrežbo in vso udobnost. Za tem je bil protestni sešatek zaključen v nadi, da bo obrnil uspehe, ki bodo koristili našemu gostilničarskemu stanu, ki se bori vsa zadnja leta za svoj obstanek.

Skrivnostno tihotapljenje opija

Zeneva, 29. maja. AA. V odboru Društva narodov, ki že nekaj dni proučuje statistiko o porabi opija v raznih državah, je danes zbudila pravo senzacijo izjava ameriškega delegata Fullerja. Delegat je namreč na podlagi materiala, s katerim razpolaga odbor, ugotovil, da je v prvi polovici leta 1934. izginiło za dve tona opija iz redne trgovine. Del te količine je prišel vtihotapljen v Ameriko. Po trditvah ameriškega delegata je ta opij na skrivnosten način izginił v Turčiji, in sicer v obliki zakonito prijavljenega izvoza v Abesinijo. Toda abesinska vlada je izjavila, da ni dala nikakega uvoznega dovoljenja; to dokazuje, da so bila ta potrdila ponarejena.

Delo ljudske univerze v Studencih pri Mariboru

Te dni je Ljudska univerza v Studencih pri Mariboru zaključila 7. redno sezono svojega uspešnega dela, ki ga vrši med delavstvom, ki tvori večino vršnega prebivalstva. Je to delo tiho in skromno, pa so zato sadovi obilni in iz leta v leto vse lepši. Ljudska univerza v Studencih si je tekom sedemletnega obstoja in smotrenega dela ustvarila med delavstvom stalen kader rednih obiskovalcev predavanj in tečajev. Predavatelji prihajajo prav radi med delavstvo, ki sledi predavanjem z vso pozornostjo in jim je hvaležno, da jih vsaj enkrat tedensko za par uric dvignejo iz vsakda-

nega, skrbi polnega življenja v drugi lepši svet. Letošnja sezona pa je bila še posebno bogata na prireditvah, saj je bilo vsega 18 predavanj, razen tega pa se je vršil še pravni tečaj. Ne bo odveč, če naštejemo na tem mestu predavanja in predavatelje, saj je to obenem jasna slika intesa, ki ga ima naše delavstvo do te ali druge stroke. Evo predavanj in predavateljev: V deželi cvetja in rož (prof. Šedivy); O gojitvi zelenjadi in cvetic (šolski nadz. Močnik); Sadni škodljivci (šolski nadz. Močnik); Lužiško-srbski ve-

Dnevni dogodki

× **Gospod ban v petek 31. maja** ne bo sprejemal strank, ker bo službeno zadržan.

× **Spominski žeblički Jadranske straže**, na katere je navezana posebna dobrodelna zbirka v korist morja potrebne dece, so vzbudili med občinstvom lepo zanimanje; naprošamo vsakogar, ki je vabljen k sodelovanju razviti zastave in k zabijanju spominskih žebličkov povodom kongresa, naj ne zavrne prošnje in blagohotno odkupi ta žebliček. Zlat žebliček stane 100 Din, srebrn 50 Din, bakren 25 Din.

× **Javnosti v vednost.** V zadnjem času so prinesli razni listi objave, češ da sedaj izišli telefonski imenik ni prava izdaja tega imenika in da pošta ne odgovarja za njegovo pravilnost. Resnica je, da tudi dotični gospod, ki je za lansko leto in letos nabiral oglase za svojo izdajo telefonskega imenika, ni pooblaščen za kakršnokoli redno izdajo telefonskega imenika. Imenika, za katerega je že lansko leto zbiral oglase in si jih dal tudi že plačati, dotični gospod še do danes ni izdal. Sicer pa do zdaj še prav noben telefonski imenik ni izšel brez napak. Napake v sedanji izdaji imenika se bodo popravile, da bo imenik popoln.

Malinovec

iz slovečih gorjanskih malin, zajamčeno naraven, odlične kvalitete, priporočljiv zlasti deci in bolnikom, nudi najceneje v posodah od 5 kg dalje domača parna destilacija

A. ROJEC, Stična

× **Potovanje na Oplenac.** V zvezi s svojočasno objavo glede potovanja na Oplenac, ki bi naj se vršilo o Binkoštih, dne 9. junija t. l. pod vodstvom v. d. direktorja pošte in telegrafa dr. Tavzeza, obveščamo cenj. interesente, da je potovanje preloženo na Vidov dan, dne 28. junija t. l. To pa zato, ker zadnji odbor v Beogradu javlja, da se je prijavilo doslej že nad 50.000 udeležencev iz vse države in je zaradi tega do Binkošti nemogoče končati priprave.

× **Krakovčani in Trnovčani!** Gospodarska kulturna in prosvetna društva za Trnovski okraj prirede dne 8. junija romanje na Oplenac, da se poklonijo smrtnim ostankom svojega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Odhod bo v soboto 8. junija 1935 s posebnim vlakom ob 20. uri. Povratek pa v torek 11. junija 1935 ob 6. uri zjutraj. Vožnja za osebo stane Din 170—tretji razred, vstevši avtobus iz Mladenovca na Oplenac. Drugi razred pa stane Din 65—več. Prijave sprejema g. Sušteršič Andrej, Cesta na Loko 19, do 31. maja 1935 do 7. ure zvečer. — Pripravljalni odbor.

Vabimo Vas k nakupu

v najcenejši oblačilnici
A. PRESKER
LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 14

× **Važno za avtomobiliste.** Združenje trgovcev z motornimi vozili v Dravski banovini sporoča: Pod okriljem USAT-a, t. j. združenja trgovcev z motornimi vozili v Dravski banovini, so sprejeli ljubljanski trgovci z avtomobili strogo obvezen sklep, da ne vzamejo nobenega rabljenega avtomobila v račun, če ni bil predhodno ocenjen. Ocenitev izvrši posebna v to svrhu imenovana komisija 3 strokovnjakov, ki izda lastniku, odnosno onemu, ki zaprosi za ocenitev, spričevalo o cenitvi. Kdor želi kupiti novo vozilo ter izročiti trgovcu staro v račun, si mora torej sam ali pa potom dotičnega trgovca oskrbeti to spričevalo. Zadevno prošnjo je sporočiti tajništvu Autokluba v Ljubljani, Kongresni trg 1, tel. 21-93, ki posreduje sklicanje komisije, obenem pa je položiti komisijo pristojbino Din 200—. Povod za ta postopek je dala okolnost, da je zavladala v pogledu cen rabljenih vozil, ki so jih dajali lastniki v račun za nova, v zadnjem času velika nesigurnost, omogočujoča pojave, ki niso v interesu niti trgovcev niti kupcev. Obveznost predhodne komisijske ocenitve velja za osebne in tovrstne avtomobile.

Avtomobilisti, pozor!

Najboljši bencin,
najboljše 100% am. avto-olje,
vse vrste strojnih olj
Motoroil, Maribor, Kralja Petra trg 4

× **Pregled motornih vozil.** V sredo dne 5. junija 1935 od 8. do pol 12. ure bo poslednji redni letni pregled motornih vozil, ki niso pod plombo, v Ljubljani na Bregu št. 20 (policijska stražnica), dovoz iz Novega trga, in sicer za policijski okoliš in sreska načelstva Ljubljana, Kamnik, Logatec, Litija, Kočevje, Novo mesto, Krško, Brežice, Črnomelj in Metlika. K temu pregledu je prijelati tudi vsa ona motorna vozila, ki doslej iz kakršnegakoli vzroka še niso bila za leto 1935 komisijsko pregledana in odobrena za javni promet. Vozač ima predložiti komisiji: 1. prometno knjižico s potrdili o plačanih davkih, 2. kolek za 100 Din za prometno knjižico po t. p. 90 a, 3. 54 Din v gotovini kot takso za komisijški pregled za vsak avtomobil, odnosno 27 Din za vsak motokocel, 4. voznikovo izkaznico, overovljeno za leto 1935. Vozilo je predstaviti komisiji čisto in z vsemi pripravi za vožnjo. Zamudniki ne bodo smeli dalje vztrajati za nepregledanimi vozili, ker se bodo nepregledanim vozilom odvzele evid. tablice. Vožnja z nepregledanimi motornimi vozili je kazniva.

× **Izopana občinska blagajna.** Neznani vlomilci so vlomili v občinsko pisarno v Bos. Gradski, razbili vrata in navrtali blagajno, iz katere so odnesli Din 50.000. Oblasti pridno zasledujejo predrzne vlomilce.

× **Požar v Zagrebu.** V manufakturni trgovini tvrdke Šulc in Pavišić na Ilici 44 je nastal preteklo noč požar, ki je uničil veliko zalogo blaga v vrednosti Din 15.000. Na pomoč so prihiteli zagrebški gasilci, ki so požar kmalu pogasili. Vzrok požara je bila neprevidnost, da je nekdo odvrnil še gorečo cigareto.

× **Razveselil se je in nato umrl.** V neki beograjski kavarni je zadela srčna kap občinskega uradnika Žarka Vučkovića. Vučković je bil daljša časa bolan in brez posla. Ko je zapustil bolnišnico, je dobil službo ter pozval svojo rodbino iz Dervente v Beograd. Ko je prišla rodbina v Beograd, se je je tako razveselil, da ga je zadela kap in se zgrudil mrtve na tla.

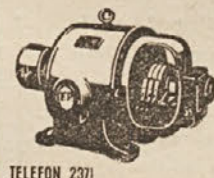
× **Samomor.** V Sarajevu je izvršila samomor Anica Ninković. Ob 11. ponoči se je vrnil njen mož in čim je on zaspal, je vzela iz njegovega površnika revolver in se ustrelila. Vzrok samomora ni znan.

× **Platišča na vozeh.** Z zakonom z dne 17. februarja 1933, Sl. l. 361/46 iz leta 1934, s katerim se je spremenil čl. 38 uredb o zaščiti javnih cest in varnosti prometa z dne 6. junija 1929, se je končnoveljavno določila širina platišč pri tovornih vozilih in odredil rok 31. dec. 1934, po katerem se kolesa s prejšnjimi ožjimi platišči (to je s platišči, ki so ožja od 6 cm) ne smejo več uporabljati. Mestno poglavarstvo si dovoljuje opozoriti obrtna združenja, v katerih s včlanjeni kolarji in kovači, na to zakonito določilo in kljub opozorilu še nadalje uporabljali vozila s preozkimi platišči, bodo pristojna oblastva vpeljala kazensko postopanje.

*Najlepše biemanske oblečke
dobite pri priznani solidni tverdi
J. Maček, Aleksandrova cesta 12*

× **Sestanek emigrantov iz Julijske Krajine** bo v nedeljo 2. junija t. l. v Kamniški Bistrici. Prav iskreno vabimo vse emigrante in prijatelje, da se tega sestanka udeležijo. Odhod iz Ljubljane z izletniškim vlakom ob 5.45, povratek ob 22.03. Vozovnica za tja in nazaj Din 7-50. Po prihodu vlaka v Kamnik skupen odhod v Kamniško Bistrico. Hrana iz nahrbtnika. Na sporedu bo petje, godba, športne igre, prosta zabava, pridite, bo prav prijetno. — Organizatorno-propagandni odsek Saveza jugoslovanskih emigrantskih udruženj, Ljubljana.

× **Otvoritev umetn. razstave v Jakopičevem paviljonu:** Svečana otvoritev 1. pomladanske umetn. razstave, ki jo priredi Društvo likovnih umetnikov Dravske banovine v Jakopičevem paviljonu, je danes na praznik Vnebohoda ob pol dvanajsti uri. Razstavo odpre svečano gosp. ban dr. Dinko Puc po svojem namestniku, Kakor smo že poročali, bo razstava zelo pestro zastopana, ker se je udeležila večina slovenskih umetnikov s svojimi najnovejšimi deli. — Posebno pozornost bo nedvomno vzbudila poleg slikarstva in grafike tudi plastika, ki je zastopana tudi z najmlajšimi in kaže velik razmah in medsebojno individualnost. Občinstvo bo imelo po daljšem presledku zopet priliko za pregled razvoja slovenske upodabljajoče umetnosti zadnje dobe. Vabljeni vsi ljubitelji umetnosti.

TELEFON 2371

Elektromotorji novi in rabljeni za vsa vrsta dela, za prevajanje in popravljanje dinamo, avtodinamo, elektromotorjev ter vseh elektroaparatur. Izvajamo vse električne instalacije za razsvetljavo in pogon * ELEKTROPOSREDOVANJE
FRANJO PERCINLIČ - Ljubljana
GOSPODARSKA CESTA 16

× **Sprejem gojencev v dom kralja Aleksandra.** Uprava srednješolskega doma kralja Aleksandra I., ki je volilo blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, bo tudi letos sprejela več gojencev v prvi razred srednjih šol za šolsko leto 1935/36. Število teh gojencev je omejeno na 35. Prospekte z natečajem in vsa pojasnila daje brezplačno uprava doma v Beogradu.

× **Če človeka napade bolezen,** ni vsako prvo zdravilo, ki je pri rokah, dovolj dobro, da si organizem odpomore. Vzeti je treba res preizkušen lek. Tudi za perilo moramo vzeti v roke čistilno sredstvo izredne čistilne moči in izdatnosti, če hočemo, da bo zopet čisto in belo kakor novo. Zlatorog-ovo milo ne trpi nobene nesnage. Ljudski glas: »Le Zlatorog-ovo milo da belo perilo!« se je vedno izkazal kot pravi. V svojo lastno korist zahtevajte pri svojem trgovcu vedno izrecno le Zlatorog-ovo milo!

Ob otvoritvi Ljubljanskega velelejma

izide nedeljska številka „GLASA NARODA“ v visoki propagandni nakladi. Vabimo p. n. tverde, da se poslužijo te ugodne prilike za inseriranje!

Oglase za to velesejmsko številko sprejema do sobote, 1. junija opoldne uprava „GLASA NARODA“. Nebotičnik.

× **Banovinska taksa.** Banska uprava v Ljubljani objavlja: Po pravilniku o banovinskih davčninah za leto 1935/36 se od 1. aprila t. l. dalje pobira 50% na banovinska taksa k državnim taksi po tarifi postavki 8. zakona o taksah, t. j. taksa za vse objave radi materialne koristi. Zato morajo biti vse take objave taksirane tudi z banovinskimi kolkli. Ti kolkli se dobijo pri vseh oddelkih finančne kontrole, za mesto Ljubljana pri banovinski blagajni, a za mesto Maribor, pri sreskem načelstvu v Mariboru, levi breg. Kraljevska banska uprava opozarja, da se bo zoper one, ki bi se izogabili plačili banovinske takse, postopalo strogo po zakonu.

× **Učiteljski poč. tečaj.** Beograjski krajevni odbor Društva Rdečega križa priredi v šolskih počitnicah v Beogradu za učitelje osnovnih šol iz vse države enomesečni tečaj iz pedagogije šolskih predmetov in ročnega dela, glasbe, gospodinjstva, domače in šolske higijene. Na tem tečaju bodo učitelji dobili tudi pouk za splošne obrtne in trgovske šole. Pojasnila daje beograjski krajevni odbor Društva Rdečega križa, Simova ulica št. 19.

× **Državni upokojevi se opozarjajo,** da se vrši občni zbor Društva državnih upokojevcv (-enk) v Ljubljani, v soboto 1. junija ob pol 8. uri zvečer v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti.

× **Staničeva kočja** je stalno odprta in oskrbovana. Smučarjem-planincem se audio krajsni smuški teren, ker so snežne prilike v Triglavskem pogorju izborne.

× **Slavnostna otvoritev pešpoti v Kamniško Bistrico** bo v nedeljo 2. junija. Odhod iz Ljubljane z jutranjim vlakom. Podrobne informacije da pisarna S. P. D. v Ljubljani, Aleksandrova cesta 4.

× **Društvo »Soča«** opozarja, da je za poseben vlak na Oplenec še nekaj prostorov na razpolago. Priglasite se in vplačajte za vožnjo tja in nazaj (za III. raz. 170 Din, za II. raz. 235 Din) pri trgovcu Simonu Jurčiču, Tyrševa c. ali pa po položnici našega ček. rač. št. 12727 na naslov: Društvo »Soča« - Matična v Ljubljani. Kdor reflektira na prenočišče in prehrano, naj javi osebno ali pismeno društvu ali trgovcu g. Jurčiču do 3. junija, drugače ne prevzame društvo nikake odgovornosti. Prenosišča stanejo 4, 11, 20, 25, 35 Din, zajtrk 3 Din, obed 8—12 Din, večerja 8—10 Din. Prosimo, navedite točno, kaj želite, ker bodo le take navedbe upoštevane. Izkaznice dobite pri vstopu v vlak. Vzemite s seboj tudi vaše splošne legitimacije. Beograjske znamenitosti si ogledamo po skupinah po že preskrbljenih vodnikih. Odpotujemo se iz Ljubljane 8. junija ob 20.15 uri, vrnemo se pa v Ljubljano 11. junija ob 6.44 uri zjutraj. Ne prezrite naših časopisnih objav! — Priglasenec vabimo na skupen sestanek v salon gostilne pri »Levu« za dan 6. junija ob 20. uri. Pripr. ods.

Polovična voznina na železnicah je dovoljena obiskovalcem letošnjega pomladanskega velesejma v Ljubljani od 1. do 11. junija. Popust velja za dopotovanje v Ljubljano od 27. maja do 11. junija zaključno, za povratek pa od 1. do 16. junija zaključno.

Liubljana

DNEVNA PRATIKA

Danes: Četrtek 30. maja, kat.: Vnebohoda, pravosl.: Andronik i dr.

Dežurne lekarne: dr. Kmet, Tyrševa cesta 41, Trnkoczy ded., Mestni trg 4, Ustar, Šelenburgova ul. 7.

Ob 11.30 otvoritev prve poml. umetn. razstave Društva likovnih umetnikov v Jakopičevem paviljonu.

Jutri: Petek 31. maja, kat.: Angela, pravosl.: Teodot.

Dežurne lekarne: Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9, Ramor, Miklošičeva c. 20, Gatus, Mosle, Zaloška c. 18.

* **Novo kopališče v Tomačevem.** Lik savske struge pri Tomačevem gradi žrnuški podjetnik g. Jerko Kopališče s 70 kabinami in 200 omarama. Kabinam je prizan tudi paviljon, kjer bodo izletniki dobili najrazličnejša okrepčila iz znane Gorjančeve p. d. Kovačeve gostilne v Tomačevem. Z novim kopališčem bo zelo ustrezno Ljubljancem, ki tako radi hodijo na to stran živat radosti kopanja in solnjenja na mehki

Tvrčki

Teokarovič

je dospela pošiljka najnovejšega blaga: kamgarna, freska in burett-svile po znano nizkih cenah

mivki ob Savi. Prej se je vedno zgodila kaka nerodnost, da je bilo komu kaj ukradenega, kar se seveda sedaj ne bo več dogajalo, ker bodo kopalci imeli svoje stvari spravljene v kabinah pod ključem. Pri kopališču bo tudi prana kopel. Podjetni g. Goltes postavlja svoj mali »Prater«, ki z njim namerava iznenaditi odrasle in male kopalce. Tudi Pečnikarjev avtobus bo menda redno vzdrževal avtobusno zvezo med mestom in kopališčem.

* **Vodstvo po Narodni galeriji.** Danes ob pol 11h priredi Umetn. zgod. društvo v Narodni galeriji zadnje vodstvo v tej sezoni. Vodi Rajko Ložar: Ažbetova šola in impresionisti.

—: **Sokolska župa Ljubljana** razpisuje mesto župnega prednjaka. Pogoji za sprejem so sledeči: 1. članstvo Sokolstva najmanj 5 let, 2. telovadna izurjenost vsaj za srednji oddetek, 3. župni prednjački izpit ali savezni prednjački tečaj. Prošnje s čim določnejšim popisom sokolskega udejstvovanja je poslati na načelništvu Sokolske župe Ljubljana do 11. junija t. l. Zdravo!

Vesna-akumulator Maribor

avto-, radio- (motorne) baterije

Domači proizvodi

Enoletna garancija

* **Lastniki psov** se opozarjajo, da naj skrbje kolikor mogoče za svežo vodo za svoje pse, posebno v toplem poletnem času. Pes, kakor tudi vsaka druga žival, rabi več vode kot pa človek. Pomanjkanje vode je za glavni vzrok bolezni in posebno opasno steklini. Zato priporočamo vsem lastnikom psov, da dnevno večkrat premene vodo v posodah, ki so namenjene za krmljenje živali.

Maribor

Mariborskim naročnikom

sporočamo, da jim bomo prišli v soboto, 1. junija t. l. dostavljati list na dom po raznašalcih. Tako bodo imeli dnevnik v rokah že v zgodnjih jutranjih urah. — Vse naročnike pa prosimo, da vsako nerednost v prejemanju takoj sporoče mariborski upravi, ki se nahaja na Aleksandrovi cesti 16 (časni telef. 21-07).

Narodno gledališče: Zaprtlo.
Kino Union: Do vključno petka veselogra »Pat in Patachon kot vojaka«. — Sledi senzacija, film »Iz dnevnika zdravnice«.

Sport: ob 10. uri v Ljudskem vrtu prijateljska nogometna tekma ISSK Maribor : SK Drava (Ptuj). — Ob 17. uri na igrišču Železničarja prvenstvena nogometna tekma SK Železničar : SK Svoboda.

Nočna lekarniška služba: v četrtek imata nočno službo Kónigova lekarna na Aleksandrovi cesti in Maverjeva lekarna v Gosposki ulici. — V petek imata nočno službo Albanežjeva lekarna v Frankoponovi ulici in Vidmarjeva dvarna lekarna na Glavnem trgu.

△ **Samo še dve predstavi!** V tukajšnjem gledališču bosta samo še dve predstavi. V petek, 31. t. m. bo zaključna predstava. Uprizori se opera »Hoffmanove pripovedke«. — Red A. Gostuje ljubljanska primadona Zlata Gjurgje-nac-Gavella.

△ **Igralci za svojo organizacijo.** V soboto, 1. junija, ter v torek 4. junija uprizore igralci izredno učinkovito in zabavno veselogra »Trafika«, ki je ob koncu letošnje sezone sjošno ugajala in je dosegla vsestransko velik uspeh. Čisti dobiček teh predstav gre za igralsko stanovsko organizacijo in da bo uspeh čim večji, razpečavajo igralci vstopnice sami. Naj ne bo nikogar, ki bi jih odklonil!

△ **Krošnjarenje z manufakture.** Ker se mnoge prijave zaradi krošnjarenja z manufakture v Mariboru, opozarja mestno poglavarstvo, da je po zakonitih določilih vsako krošnjarenje z manufakture v mestu Mariboru in obmejnih srezih prepovedano. Da se prepreči to nezakonito poslovanje, bo mestno poglavarstvo zoper kršitelje najstrožje kazensko postopalo.

△ **Skok z državnega mosta v Dravo.** Včeraj zvečer med deseto in enajsto uro, so pasanti mosta obvestili stražnika na Kralja Petra trgu, da je pred nekaj minutami skočil z državnega mostu v Dravo neki moški, star približno 17 let. Stražnik je o dogodku takoj obvestil še nekatere tovariše in so se podali k obrežju reke ter preiskali strugo do železniškega mosta. Vendar iskanje ni imelo uspeha in je samomorilec gotovo utonil.

△ **Grehi se odkrivajo.** Poročali smo že, da je policiji uspelo aretirati Franca Feriča, ki pripada zadnje čase tako številni vrsti tatov. Na policiji je Ferič priznal še dve tatvine in sicer: 5. jan. t. l. je odpeljal izpred kavarne »Jadranc« dvokolo uradniku Esihu, 15. febr. izpred kavarne »Bristol« dvokolo mehaničniku Venku. Policija pa sumi, da ima na vesti še nekaj sličnih tatvin. Feriča so izročili sodišču.

△ **Noči vlom.** Občalnice ISSK v Mariboru v Ljudskem vrtu so preteklo noč obiskali nepoklicani »sportniki« ter odnesli večje število sportnih hlačk, belih in rdečih volnenih dresov, več parov nogometnih čevljev, nekaj žog in še druge sportne potrebščine. Skupna škoda je 2600— Din.

Celje

■ **Jadranska Straža** bo imela dne 1. junija ob 20. uri akademijo v mestnem gledališču. Dne 2. junija pa bo ob 10. obhod z godbo skozi mesto v park. Ob 10.30 se začne veslaška tekma od brvi do Kapuinskega mosta. Nagrade razdeli z nagovorom predsednik Jadranske Straže gosp. dr. Gorican.

■ **Konec gledališke sezone.** Po proslavi 25letnice gledališkega delovanja g. Milana Skrbinskega, ki sodeluje v Lengyelovi drami »Tajfun« g. Vladimir Skrbinek iz Maribora, bo v Celju še samo ena gledališka predstava. Sezona se zaključuje z veselogra »Matiček se ženi« v moderni režiji g. Gavella.

■ **Učiteljska Samopomoč iz Ljubljane** bo imela v nedeljo 2. junija svoj redni občni zbor v mestni deški osnovni šoli v Celju. Začetek ob 10. uri dop.

■ **Združenje kovinarjev in kotlarjev** priredi v dnevih 3., 4. in 5. junija v ljudski kuhinji predavanje o avtogenem varjenju. Predaval bo ing. Knez iz Ljubljane s pomočjo filmskih in skioptičnih slik. Začetek vsakokrat ob 20.

Slov. Konjice

Dar Nj. Vel. kraljice Marije. Tukajšnja družina Urbana Gajseka iz Klokočevnika je sprejela z dvora darilo, sestoječe se iz dveh paketov, katera je blagovolila podeliti omenjeni družini na nje prošnjo Nj. Vel. kraljice Mariji. Oče je bil že v skrbeh, kako bo oblekel malčke, ki gre do letos k birmi, a sedaj mu je s tem darom pomagano in na vseh obrazih družine čitaš toplo in odkrito hvaležnost.

Tekma koscev. Tukajšnje Društvo kmetskih fantov in deklet priredi na Binkoštni ponedeljek, dne 10. junija v Ločah na travniku g. Koširja svoj prvi kmetsko-mladinski praznik, združen s tekmo koscev, kolesarjev in kmetsko-mladinsko manifestacijo. Ker je to prva prireditel te vrste, ki se vrši v Ločah, vsa tovariška društva nanjo že danes opozarjajo ter vse njih člane kot ostale prijatelje kmetske mladine iz bližine in daljnjie okolice vabimo, da se je udeleže.

Trbovlje

Razstava »Žena« bo za našo dolino dogodek posebne vrste. Posebno zanimanje vlada za Higienično razstavo, za oddelek »Ženska domača obrt« in »Gospodinjstvo«. V oddelku »Ženaumetnica« bodo med drugim razstavljale naše najboljše slikarice Kraljeva, ki je doživela velik uspeh pred kratkim na Dunaju, Šantlove, Piščančeva in kiparica Buloveva. Razstava se odpre v četrtek 30. t. m. in bo odprta do 6. julija. Vstop brezplačen.

Novo mesto

Razvite zastav PJS. V nedeljo 2. junija ob 10. uri razvijejo na trgu kralja Petra II. svoje zastave sledeče šole: drž. realna gimnazija, drž. meščanska in narodna šola, obrtno nadaljevalna šola v Novem mestu, banov, kmetijska šola na Grmu, zas. dekl. narodna in mešč. šola ter drž. narodna šola v Smihelu in narodne šole v Birčni vasi, Valtji vasi, Prečni, Mirni peči, Trebnjem, Dolenjskih Toplicah, St. Petru pri Novem mestu, Stopičah in v Dol. Karteljem. Skupno 17 Podmladkov JS. Vsi prapori imajo botre, ki jim bodo poklonile zastavo in trak.

Obrtno nadaljevalne šole upraviteljstvo poziva vse vajence in vajenke, da se polnoštevilno zbere v nedeljo 2. junija ob 8. uri pred poslopjem osnovne šole v Novem mestu ter se potem skupno udeležijo svečanega razvija zastav, ki je bo deležen tudi PJS na obrtno nadaljevalni šoli.

Pekel pri Borovnici

Kdo izmed čitateljev ne pozna tega prekrasne katička, zanimivega Notranjskega »Vintgarja«? Leži v neposredni bližini Borovnice, kamor že ob navadnih nedeljah tako radi po hititjo Ljubljancani. V nedeljo 2. junija bo pa v »Peklu« nekaj posebnega. Borovniški Sokoli priredijo tja izlet, kjer bodo pekli na ražnju tolste jance in se zabavali ob domači godbi. Nismo ozkogrudni, zato vabimo vse prijatelje lepe prirode in dobre zabave, da nas ta dan obiščejo, pa jim zagotavljamo, da bodo gotovo deležni kosčka dobrega jance in kozareca vina ter obile zabave v lepi naravi. Odhod vlakov iz Ljubljane ob 6.20, 9.57 in 13.55 uri. Povrate iz Borovnice ob 18.46 in 21.39 uri.

Narodno gledališče v Ljubljani

Drama.

30. maja, četrtek: ob 15. uri V času obiskanja. Izven. Znižane cene od 24 Din navzdol.

31. maja, petek: Beneški trgovci. Red četrtek.

1. junija, sobota, ob 20. uri Siromakovo jagnje. Izven. Globoko znižane cene od 14 Din navzdol.

OPERA.

30. maja, četrtek: Štirje grobjan. Izven. Globoko znižane cene od 24 Din navzdol.

31. maja, petek: Zaprt. Red četrtek.

1. junija, sobota: Bocaccio. Red B.

Drama.

Na praznik v četrtek popoldne ob 15. uri se ponovi E. Gregorinova pasijonska drama »V času obiskanja« po znižanih cenah od 24 Din navzdol. Ker je delo izvrstno nastudirano in krasno opremljeno ter nudi z gniljivimi prizori sliko Jezusovega življenja in smrti, opozarjamo občinstvo, da si ogleda to res lepo predstavo. Jezusa predstavlja avtor g. Gregorin, ki je delo tudi zrežiral.

Opozarjamo abonente reda četrtek, da imajo v petek 31. t. m. mesto na praznik v četrtek za svoj abonma Shakespearejevega »Beneškega trgovca«. Zasedba je običajna, le v vlogi Jessice, hčerke Žida Shyloka, se nam predstavi topot gdčna Rainerjeva. Delo je zrežiral C. Debevec.

Znižane cene veljajo za sobotno večerno predstavo izredno uspešne Zweigove tragikomedije »Siromakovo jagnje«, kjer igra vlogo Belilotte ga. Silva Lojkova. S to vlogo je dana mladi igralki vsa možnost, da pokaže svoje igralske sposobnosti. Obe predstavi sta izven abonmaja.

P. n. občinstvo opozarjamo na gostovanji mariborske drame, ki se vršita začetkom junija. Ker sta odvisni od predprodaje vstopnic, apeliramo na našo publiko, ki bo pokazala brez dvoma dovolj kulturnega razumevanja, da bo omogočila s čim številnejšim posetom obe predstavi. Mariborčani bodo igrali pri nas Wildeovega »Idealnega soproga« in Katajevo »Kvadrato kroga«. Deli sta želi v Mariboru tekom sezone največji uspeh. Naše občinstvo bo gotovo zanimalo videti najodličnejše predstave Mariborčanov in jim tako dokazati razumevanje za kulturno delo, ki ga vrše. Cene so običajne dramske od 28 Din navzdol. Predprodaja vstopnic se vrši dnevno pri operni blagajni.

Opera.

Drevi pojo Wolff-Ferrarijevo opero »Štirje grobjan. Delo spada med najuspešnejše operne vzporeditve te sezone, kar upravičeno prinaša v delo svojevrstnost. Pojejo dame: Kogejeva, Ribičeva, Poličeva, Župčičeva in Ramšakova, ter gg. Betetto, Primožič, Zupan, M. Rus, Banovec in Marčec. Režiser: R. Primožič, dirigent: dr. Švara. Veljajo globoko znižane cene od 24 Din navzdol.

„Slavčev“ koncert ob zaključku jubilejnih svečanosti

Pevsko društvo »Slavec« zaključilo svoje proslave povodom 50letnice obstoja v nedeljo, dne 2. junija dopoldne s slovesnim razvitjem prapora, ki mu ga je daroval blagopokojni Višnji kralj Aleksander I. Zedinitelj. Prejšnji večer pa se predstavi na koncertu v Unionu obnovljeni društveni mešani zbor pod svojim dirigentom g. Ivanom Rupnikom z modernim, ambiciozno sestavljenim sporedom, ki bo nudil zanimiv razvoj slovenske zborovske, v drugem delu pa tudi slovanske glasbe. Zastopana je srbska, ruska in bolgarska narodna pesem.

Skladba Jurija Dalmatina, sodelavca Primoža Trubarja, »O Jezu criste«, je izšla v III. izdaji njegovih pesmaric l. 1574. Religioznega značaja je in majestetična. Za koncertni oder jo je v diatoničnem slogu, koralno, v obliki dvojnega kanona priredil skladatelj Srečko Koporec. Prvo izvajanje sploh! — Druga, pri nas še neizvajana skladba bo Marija Kogoj mešani zbor izmed prvih njegovih del »Orel«, ki je izšel v izdaji JPS. Zahteva velikega obsega glasov, srednji stavek teče v počasnem tempu, konec pa izzvani v veličastnem ff. — Novost bo Srečka Koporca vseskozi zanimiv mešani zbor »Pet pedic« na besedilo pok. S. Turšiča. Slika tragično življenje reveža. — Srečko Koporec je študiral konservatorij v Pragi in mojstrsko šolo v Berlinu. Napisal je lepo število skladb najnovejših stremiljenj in se mnogo bavi z glasbeno teorijo ter piše knjige o harmoniji in kontrapunktu. Njegove skladbe na »Slavčevem« koncertu zaslužijo posebno pozornost. — Poslušali bomo dalje 3. in 4. stavek iz velike simfonije pok. skladatelja Frana Gerbiča, zložena l. 1915. Prvi je scherzo v naglem tempu, drugi ima pa mogočen finale v polni zasedbi orkestra z izrazito barvo zvoka. — Društveni

pevovodja Rupnik je nalašč za to proslavo komponiral skladbo »Zastava« na S. Gregorčičevo besedilo za mešani zbor in orkester. Težka je, kreta se v Dismolu in se v kromatični napetosti dviga do momentov nove glasbene ideologije ter učinkovito konča. Značilna sta v skladbi pisana solo trobenta in boben. Prvič se bo Rupnik predstavil kot skladatelj in orkestralni dirigent poleg zbora in sam. — Izmed slovanskih skladb bo »Slavčev« zbor izvajal St. Mokranjevo VIII. rukovel, srbske narodne pesmi iz Kosova (Džamun na sred selo) znano iz koncertov pevskega zbora Glasbene Matice, bolgarsko Behterovo »Vjerni Kaval« in rusko narodno »Vozle ročke« v priredbi Liadova. — Po odmoru bodo predvidoma v orkestru izvajali S. Koporečev »Epilogo simphonico 9/10 34«, poslednji stavek večje njegove simfonije, posvečene spominu pok. Vit. kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Skladba je silno tragična, globoko občutena, pa tudi za izvajanje in za dirigenta izredno težka. Za najboljšje orkestre bo trd oreh, ker se takt pogosto menja.

Koncert zaključijo mogočna skladba R. Korzakova »Slava« za mešani zbor in orkester, ki jo je »Slavec« uspešno izvajal že lani.

Uvod koncertu tvori drž. hima in Marcia tragica Pasha, ki jo bo odsviral orkester 40. pp. »Triglavskega« pod taktirko g. kap. I. klase Drag. Živanoviča, Pevec in pevke »Slavca« so sami novinci in novinke, ki so dan za dnem z neprimerno požrtvovalnostjo ta težak in naporen spored študirali, obilo truda je vanj vložil tudi pevovodja in dirigent g. Rupnik in za to trudaljubnost naj Ljubljana pokaže svojo hvaležnost in priznanje v soboto zvečer s tem, da do zadnjega prostorka napolni veliko dvorano Uniona!

Z. P.

II. Zoološka razstava v Ljubljani

»Brez dvoma smo si edini, da potrebuje Ljubljana, kot sedež Dravske banovine in metropole Slovenije, stalni zoološki vrt. Upamo, da bomo pri merodajnih faktorjih, predvsem pa pri mestni občini ljubljanski, katera je pri čim večjem in čim lepšem razvoju mesta najbolj zainteresirana, našli tudi v bodoče vso podporo, ki smo jo uživali dosedaj.« S temi besedami je otvoril danes podpredsednik zoološkega društva »Noe« II. zoološko razstavo v Šelenburgovi ulici št. 6 in pozdravil pokrovitelja razstave predsednika mestne občine ljubljanske dr. V. Ravniharja, šefa zool. oddelka naše univerze dr. J. Hadžija, zastopnika bana in predsednika združenja jug. vet. dr. F. Vebleja, zastopnika S. L. D. inspektorja dr. S. Bevka, šefa vet. bakt. instituta dr. Hribarja ter zastopnika šumarske direkcije ing. Tavčarja, nakar so si prisotni ogledali razstavo, ki je plod požrtvovalnega in nesebičnega dela premnogih članov Zool. društva »Noe«.

Kot Noetova barka je sredi razstavišča paviljon v obliki ladje in v njem je pisan roj ptic izpod žužnega sonca, ki je pustilo na njihovi obleki ves svoj sijaj in lepoto. Levo in desno v »bark« so šegave ljubke opice. Potem pa med zelenjem lepo število kletk in ograje-

nih prostorov z zastopniki živalstva vesoljne zemlje, res pravi zbor živali iz Noetove ladje. Po vodi brodijo severoameriški »Nutria« bobri, med zelenjem hodijo ljubke, krotke srnice, srebrne lisice razkazujejo svoje zamamljivo (za dame!) lepe kožuhe. Afrika je dala še celo afriški dolgouhi kozi črno obleko, ko se je s psom pobratil, malajski medved te nezaupljivo motri in še divji volk je v »Noetovi barki« krotek.

Samotar jazbec ima za soseda severoameriškega rakuna, škorklje filozofsko stoje in opominjajo dame... Zlati in srebrni fazan je tu, kalifornijska prepelica in ind. gosi pa avstralske kokoške, naše sove in planinski ptiči, pestrost preko vse razstave, vse pa je odeto v zelenje. Živalce so lepo mirne, ni psov, ki bi lajali, ni petelinov, ki bi kirikikali in budili pokojno Ljubljano iz spanja.

Vsa pestrost sama na sebi vabi, da greš na razstavo, toliko lepega in zanimivega je, da si ves navdušen nad mladim društvom, ki ima tako nevtrudne in nevstrašne delavce, ki jim ni nobena zapreka nepremostljiva. Pojdite si ogledat to razstavo, gotovi smo, da vam ne bo žal!

Ht.

Mučenik Andrej Melihen

se je rodil leta 1892. na Srpenici, okraj Tolmin, kot sin Ivana in Marije rojene Trebše. Ko je dovršil osnovno šolo na Srpenici, ga je oče dal učiti trgovstva v Bruck ob Muri k veletrgovcu Kravanji, rojaku iz Čezsoče pri Boveu. Po dovršeni vajeniški dobi se je vrnil domov, a že po nekaj mesecih je odšel v Trst kot trgovski pomočnik. V Trstu se je udeleževal pri raznih narodnih društvih. Leta 1913. je bil potrjen k vojakom. Na naboru v Boveu

izreden pogum in napravil marsikatero porudnost, kar je strogega očeta marsikdaj vznemirilo, tako da mu je večkrat pretipal zadnji del hlač. Kar si je vtpepel v glavo, je tudi izvršil, pa če bi ga bilo stalo tudi življenje. Bil pa je zelo dobrega srca in jako družaben, tako da ga je bila vsaka družba vesela. Isteri je podlegel v vojaški bolnici.

V svetovni vojni je umrl tudi Andrejev starejši brat Ivan; nakopal si je težko bolezen, ka-

Melihnovi stariši in mlajši dve sestri so se za časa vojne nahajali kot begunci v Saluzzu v Piemontu v Italiji. Ves čas vojne niso vedeli o sinu Andreju ničesar. O njegovih tragičnih smrti so izvedeli šele po končani vojni leta 1919, ko so se po štirih letih vrnili domov. Izguba obeh sinov, porušeno domovje in opustošeno polje, vsi ti strašni udarci usode so tako hudo zadeli ubogo mater, da je podlegla težki duševni boli. Kmalu za njo je umrla, strla po nesrečah, ki so zadele rodbino, tudi Melihnova 31-letna sestra. Od Melihnovih rodbine živijo še: dve sestri, od katerih je ena poročena v Trstu, in sedemdesetletni oče, ki živi z najmlajšo hčerko na Andrejevem domu v Srpenici.

Novomeško pismo

Novo mesto, 27. maja.

Kakor se Novo mesto nikoli ni moglo pohvaliti s preveliko živahnostjo svojega prebivalstva tako se zdaj, ko se je ob Krki namnožilo najrazličnejših društev, življenje premika le v malo hitrejšem tempu kot zelene Krkine vode. Jesenska in zimska sezona sta bili sicer v znamenju težke žalosti, ki je zaradi marsejske katastrofe objela ves narod, zato pa je v spomladanskih dneh zaživelo vse bujnejše. Komemorativni koncert Sokola je ob sodelovanju pevskih zborov naših šol, sokolskega orkestra in novoustanovljenega pevskega zbora tukajšnje Glasbene matice bil kulturni dogodek prvega reda in dostojen zaključek uradnega narodnega žalovanja.

Volilna kampanja, ki je ves interes javnosti

Pomnite
1. - 11. junij

XV. Velesojem

v Ljubljani

Pregled domače produkcije

Posebne razstave:

Casilska razstava
Modna revija —
gospodinjstvo
Salon avtomobilov
Pohišstvo
Male živali

Polovična voznina na železnici,
parobrodih in avijonih
Razstavišče obsega 40.000 m²

obrnila pred vsem v smer naših širših notranje političnih in posebej še lokalnih vprašanj, je za nekaj časa odstavila z dnevnega reda zanimanje za ostale plati javnega življenja, ko pa se je uneslo tudi to, je življenje steklo zopet po normalnih kolesnicah.

Poleg običajnih tekem živahnega sportnega kluba »Elana«, ki se od časa do časa vrše na našem naravnost idealnem sportnem prostoru na Loki — žal, da isti prostor še vedno služi ob tržnih dneh za živinsko sejmišče —, je v zadnjem času zbudil veliko zanimanje novomeške javnosti telovadni nastop dijakov in dijakinj tukajšnje državne realne gimnazije.

V nedeljo 19. t. m. se je proti tretji uri popoldne začela na Loki zgrinjati naša gimnazijska mladina, kmalu za njo pa tudi starši in skrbniki, občinstvo s predstavniki šol, uradov in oblasti ter društev na čelu. Po pozdravnem mimohodu nastopajočih in formiranju vseh oddelkov je mladina zapela »Hej Slovani«, na kar so se v brezhibnem redu začele vrstiti točke telovadnega programa brez vsakih odmorov. Že takoj proste vaje z zastavicami 140 dijakov in dijakinj prvega in drugega razreda so zadovoljile občinstvo, ki je zaradi vsakoletnih javnih nastopov Sokola že dovolj kritično. Vaje dijakov s palicami, proste vaje in zlasti rajalne vaje dijakinj so žele splošno odobravanje. Navdušile so pripravljene vaje lahkotletov, ki jih je z izbranimi dijakimi nastudiral prof. M. Dobovšek, absolvent berlinske visoke šole za telesno kulturo. Skupni nastop mladine k mladinskim igram je pokazal njeno spretnost, razgibanost in prisotnost duha. Pri nato sledečem štafetnem teku 4x80 je zmagal IV. razred, v metu diska petošolec Mervič Mitja, v metu kopja pa šestošolec Vukšinič Drago. Simbolična slika »Čuvajmo Jugoslavijo« je ob petju državne himne bila mogočen zaključek prve samostojne telovadne prireditve tukajšnje gimnazije, kateri je treba toplo čestitati k uspehu. Ta telovadni nastop je bil le uvod k velikim telovadnim prireditvam, ki se Novemu mestu in Dolenjski obetajo ob priliki 25letnice novomeške Sokolske župe. Za binkoštno praznike, 9. in 10. junija se bodo zgrnili v Novo mesto Sokoli iz vseh društev in čet naše župe, pridružili pa s jim bodo gotovo še gostje od drugod. Že sedaj je veliko zanimanja pred vsem za telovadno akademijo na prostem, ki bi za Novo mesto novost.

Za četrtek 30. t. m. pripravlja naša podružnica SPD prvi izlet na Gorjance in hoče pri tej priliki končno veljavno izbrati prostor za koč, katero namerava postaviti sredi kraljevske Trdinovih bajk in povesti in tako vedno bolj se množecim obiskovalcem naših Gorjancev nuditi pripraven kotiček za oddih. Istega dne pa bo novomeška sokolska župa priredila svoj tajni pešizlet, o katerem je že precej uganjanja, pravega pa le ni mogoče zadeti.

Gasilska razstava

Gasilska zajednica Dravske banovine priredi na spomladanskem velesojmu v Ljubljani od 1. do 11. junija t. l. gasilsko razstavo. Ta razstava je zamišljena v večjem obsegu in bo imela štiri oddelke s sledečim sporedom:

I. oddelke: Reprezentativni prostor. Kipi, slike, fotografije, prapori, trofeje odlikovanja.

II. oddelke: Zgodovina gasilstva. Zemljevidi z označbo gasilskih edinic v preteklosti, statistika in grafiki o razvoju gasilstva in organizaciji gasilstva od leta 1870, statistika požarov in obvarovane škode, razvoj orodja, opreme in uniform v zadnjih desetletjih, junaki in žrtve gasilske službe, gasilstvo in svetovna vojna, reorganizacija v Jugoslaviji.

III. oddelke: Sodobno gasilstvo. Statistični pregled današnjega stanja, grafiki o edinicah, članstvu, orodju, slike gasilskih domov in drugih poslopij, ki služijo gasilstvu, modeli ali slike vzornih domov, model ali slika gašenja požara, pravilna in nepravilna organizacija gašenja, moderno gasilsko orodje, gasilstvo v rudnikih, gasilstvo v industrijskih podjetjih, model signalne naprave za požar, organizacija gasilskih čet, uniforma in distinkcije.

IV. oddelke: Sodobna obramba proti napadom in zraka. Neoprodušna celica, slike varnostne kleti, požarne bombe, plinske bombe, obrambna sredstva proti strupom, zaščitne obleke, maske, cedila, dihalni aparati, razne slike in tabele itd.

Odmevi

Češkoslovaški minister pravde J. Derer je napisal za pariški list »La Tribune des Nations« daljšo razpravo pod naslovom »Poslanstvo Nemcem izven Rajha«, iz katere posnemamo: »Dve duši se danes borita v telesu Nemčije: Prva se že po stari militaristični tradiciji naslanja na uporabo vseh tehničnih in vojaških sredstev in na agresivno razpoloženje, ki naj ustvari mogočen aparat velesile, da bo ta z moralnim ustrahovanjem vllia drugim narodom spoštovanje do nemškega imena. Druga pa, ki se naslanja na velike tradicije nemške kulture, ume zajeti v sebi druge smotre zakonitih interesov; to širše pojmovanje se ne naslanja na šibkosti, marveč na pravilno prepričanje, da ni mogoče doseči miru, civilizacije, ekonomskega podviga in ž njimi zdravega političnega vpliva, a tem potom tudi trdnih, trajnih in legitimnih nemških vrednot drugače kakor v družbi ljudi in narodov, ki se medsebojno razumejo in spoštujejo, ne da bi se drug drugega sovražili ali se bali. Zgodovina Evrope bo še dolgo, dolgo določena po borbi teh dveh duš današnje Nemčije.«

—0—

Moskovski list »Izvestija« je v zvezi s podpisom češkoslovaško-sovjetskega pakta napisal nekaj misli v razmerju Sovjetske unije do drugih slovanskih držav. List piše med drugim: »Češki politik Kramář je nekoč dejal, da bi edino jamstvo za neodvisnost Češkoslovaške bilo vstajenje stare Rusije, čaš da Sovjetska unija ni v stanu voditi panslavistične politike. Po drugi strani pa je nemško-fašistično časopisje ironično pisalo, da obnavlja Sovjetska unija staro carsko panslavistično politiko. Sovjetska unija je država, v katere sestavu se nahaja veliko število narodov, ki niso Slovani. Toda ko nemški fašizem z namenom, da bi prikril svojo osvajaško politiko, ustvarja teorijo, po kateri so slovanski narodi »smeti zgodovine«, tedaj Sovjetska unija ne prikriva, čeprav ne želi, da bi to maskirala pod panslavizmom, da smatra, da je obramba slovanskih narodov, ki se nahajajo pod pretnjo napada, upravičena in da zasluži nič manjšo podporo in pomoč kakor obramba Francije.«

Čitajte in razširjajte

»Glas naroda«!

Kultura

VIII. javna produkcija gojencev drž. konservatorija

se je vršila v ponedeljek zvečer v dvorani Filharmonične družbe pod naslovom »Impresionizem in modernizem«. Vrednoti produkcij naše najvišjega glasbenega zavoda ni mogoče z ozirom na njihov pomen za vzgojo glasbenega naraščaja in za razumevanje občinstva za ves pokret naše glasbe dovolj podčrtati. V minuli sezoni je drž. konservatorij priredil že osem takih produkcij, ne samo vestno in skrbno pripravljenih, marveč tudi — kar je mnogo vredno — v sporednih stilno, smoteno aranžiranih, po časovnih razdobjih in po reprezentantih glasbenih produktov od klasičkov do najmodernejših. Na te prireditve je naš drž. konservatorij lahko ponosen. — Na ponedeljkovi produkciji je takoj igra na klavirju Jožeta Osane, ki je prednašal Grečanihova komada »Visite chez grand mères« in »Mon petit cheval« očitnovala dobro šolo (prof. Vogelnikova). — Sonja Ivančičeva (šola prof. Zarnikove) je nadarjena pianistka, ki igra hkratu občutno. Izkazala se je z drobčkanimi prečami Faureja in Manuela. — Veliko ročnost v igri je pokazala Olga Jelenčeva (šola prof. Janka Ravnika) s štirimi izbranimi skladbami Schultessa, Seklesa, Scotta in Tocha. — Nastop Olge Spornove je zaradi njene obolenosti moral odpasti. — Prav uspešno se je uveljavila kot pevka Stelka Korenčanova (šola Wistinghausnove), ki razpolaga s simpatičnim glasom prijetnega timbra v višini in nižini. Zapela je najprej Debussyjevo »Zbranstvo«, nato pa J. Ravnikovo novost »V razkošni sreči« z razkošno apartno klavirsko spremljavo, ki jo je oskrbel sam skladatelj. Nadalje smo poslušali iz grla iste pevke še dve Stravinskega skrajno moderni »Spominčica« in »Golobček«, ter dokaj obsežno D. Švare »Kako je bilo Tebi, Marija« v drznih harmoničnih kombinacijah se topečo skladbo v vzorni interpretaciji solista in adevatnem klavirskem spremljanju skladatelja. — Produkcijo je zaključil violonist Uroš Prevorsek (šola prof. Šlaisa) s svojo smelo »Vizijo« (spremljala Marta Osterčeva) in Szymanovskega »La Fontaine d'Arethuse« (spremljal prof. M. Lipovšek). Prevorsek je rutiniran, tehnično izvrstno podkovan goslač, ki se mnogo obeta. —

Vsa izvajanja so našla v razmeroma pičlo došlih poslušalcih in poslušalkah prijazen odmev in so bila deležna glasnega odobravanja.

Z. P.

Zadeva časti vseh Jugoslovancev so rojaki v sužnosti! Ščitimo svojo nacionalno čast ter pristopajmo k Braniboru!

Sport

Splitski Hajduk v Ljubljani

Danes ob 17. uri na igrišču Primorja.

Nastop splitskega Hajduka pomeni za Ljubljano zmeraj majhno sportno senzacijo. Brez dvoma je dalmatinski mojster eno najzanimivejših moštev države. Doma skoraj nepremagljiv, se bori na tujih igriščih z menjačo se srečo. Njegov poraz zadnjo nedeljo v Zagrebu kaže, da mladi igralci, ki so izpopolnili mesta starih splitskih levov, še niso dorasli tuji okolici in da imajo še premalo rutine za take tekme. Zato se nudi jutri našemu ligasu lepa prilika, da se z zmago reši neprijetnega in nevarnega poslednjega mesta v prvenstveni tabeli in se pomakne k »višjim«. To seveda ne bo tako lahko uspešno, ker smo lahko prepričani, da se Hajduk tudi ne bo podal brez hudega boja in se bo skušal še posebej rehabilitirati za svoj nedeljski poraz v Zagrebu.

Če bo naš ligaš zaigral danes z vso energijo, potem ne dvomimo, da bosta ostali obe točki v Ljubljani in pod to parolo naj gre naš ligaš v boj!

Tekmo bo sodil g. Mikuličić iz Zagreba. Ob 14. bo srečanje Primorja (jun.) : Domžale, ob 15.30 pa Grafika : Primorje (rez.).

Giro d' Italia

Četrta in peta etapa.

Karakteristika četrte etape, Rovigo-Cesenatico (140 km) je predvsem ta, da dirkači ne vozijo več strnjeno, ampak v posameznih skupinah. Zaradi padca zaostane leader Piemontesi, ravnotako tudi Olmo. Pri 95 km odstopi od dirke slavni Girardengo. Na cilj so prišli: 1. Guerra v 3:40:16. 2. Di Paco. 3. Bini. 4. Binda. 5. Morelli.

V skupni klasifikaciji izgubi vodstvo Piemontesi, ki ga zamenja Fantini, sledita mu Bergamaschi in Buttafocchi.

Peti dan dirke je potekel v dveh etapah. V prvi od Cesenatico v Riccione (35 km) je zmagal Olmo v času 48:47, s povprečno hitrostjo 43 km. Drugi je bil Bini. 3. Guerra. 4. Archambaud in Debenne. 6. Bergamaschi. 7. Binda. Fantini je prispel kot 40 na cilj in je izgubil vodstvo v skupni klasifikaciji.

V drugi poletapi v Portocivitanuovo je močno oviral dirkače protiveter. 25 km pred ciljem se odtrgajo Demusere, Lauck in Folco in zmaga poslednji v 3:47:59, s povprečno hitrostjo 35,7 km. 2. Demusere. 3. Lauck. 4. Guerra v času 3:48:09. 5. Bini. 6. Altenburger. 7. Binda. 8. Di Paco. 9. Olmo, kot 10. pa ostalih 70 dirkačev. V skupni klasifikaciji vodi Olmo z 22:11:46. 2. Bergamaschi 22:11:41. 3. Bini. 4. Guerra.

Prva gorska etapa.

Ta se prične s 171 km dolgo etapo od Portocivitanova do Aquile. V tej etapi ni več sodeloval Francoz Fontenay zaradi poškodbe na rami. Proga gre 70 km ob morju, od Montaria (180 km) pa se začne dvigati do 1283 m visokega prelaza Capanelle in šteje k veliki gorski nagradi. Dobil jo je Barteli v času 3:39:30. 2. Cecchi 4:39:50. 3. Morelli. 4. Bergamaschi. 5. Archambaud. 6. Olmo. 7. Guerra. 8. Binda.

V skupni klasifikaciji vodi Bergamaschi s časom 26:55:09. 2. Olmo 26:54:13. 3. Bartali. 4. Guerra.

Drobne sportne vesti

Lahkoatleski match med reprezentanca ma Beograda in Zagreba bo danes na stadionu Sokola v Zagrebu.

Na velikem teniškem turnirju v Wimbledonu, bodo zastopali Poljsko: Jadviga

Drago Bajt:

Džurina

Ste poznali gospodično, ki je spomladl nekoč prišla v naše mesto in posedala v parku na klopi pod rožnim grmom? Ako je niste, vam povem, da je bila to Džurina, temno polto, črnolasa, črnooko dalmatinsko dekle. Bila je bolna in se je prišla k nam naučit našega sonca, zrak in naših vonjav. To je bila Džurina. Fant, ki je včasih posedal ob njej, sem bil jaz. Kaj bi razpletal na široko: odkrito povedano, rada sva se imela.

Džurina je bila dekle velikega hrepenenja. Ko sva v mesečni noči tesno objela, prisuškovala pomladnim vetrovom in se je opajala s poljubi in vonjavami pomladnega cvetja, so se ji zasolnile velike oči. Zamaknjena v zvezde je šepetala: »Nikoli ne bom srečna... To je moja usoda: hrepenim in sama ne vem po čem...«

»Pri meni si Džurina,« so šepetala moja usta. »Moja si in ostanesh...«

In se je njeno hrepenenje po neznanem utešenju izpreverilo v vroče in koprneče kopnenje po morju in sončni Dalmaciji. S solzami v očeh in otožnim smehljajem na ustnicah je poltiho zapela koprnečo pesem:

»Tamo daleko, daleko kraj mora...«

Pustil sem jo, da se ji ob takih trenutkih izloče srce do dna in utrip mojega srca je spremljal pot njenih misli in želj tja do morja, kjer v oljčnem gaju sameva njen rojstni dom.

Tople, poznopomladne noči sva se poslovila. Džurina se je vračala v Dalmacijo k morju, k očetu, v hišico sredi oljk. Ko sva se poljubljala, so bila najina lica solzna. Saj se morda ne vidi va nikoli več...

»Glej, ljubi moj, ko sem bila tu s teboj, sem

Jedrzesowska in Habado iz Lwowna; Italijo: Palmieri, Stefani in Morpurgo; Nemčijo: Henkel, Cramm, Kleinschroth in Hornova.

Pred 25.0000 gledalci so zmagali v Chicagu boksarji-amaterji USA nad Italijani v razmerju 10:6 točk.

Lahkoatletski fenomen črnc Jesse Owen je v Ann Arbor (Michigan) potolkel svetovni rekord v skoku v daljino, ki ga je držal od 1. 1931. Japonec Nambu s 7.98 m in ga postavil na 8.13 metra.

Danes se bo odločil sedemnajsti avstrijski nog. pokalni finale med Austrijo in WAC.

Sonjo Henie, devetkratno svetovno prvakinja in trikratno olimpijsko zmagovalko v drsanju bo obtožila angleška drs. zveza pred Mednarodno zvezo v Stockholmu, čes da se je pregrešila ob priliki svoje turneje po Sev. Ameriki proti pravilom amaterstva.

Ameriški nogometni prvak je postal Pawtucket's Ranger iz St. Louisa.

Nemški rekorder v skoku v višino Wein-

kötž je dosegel 1.96 m in izgleda, da bo kot prvi Nemec preskočil 2 metra.

Se nekaj o državnem prvenstvu v table-tenisu.

V Jutru od 27. maja 1935 je pod naslovom »Prvenstvo Jugoslavije v table-tenisu« objavil g. E. N. članek z isto tendenco kot vsi doslej objavljeni s podpisom E. N. Namen vseh teh člankov je vselej zapostavljati ZSK Hermes in njegove člane ter prepričati javnost o superiornosti Ilirijancev, katerih vodja je E. N.

ZSK Hermes ugotavlja, da je v teku vsega zadnjega leta in pol, v katerem se je vršilo nebroj tekmovalni, na katerih sta tako Ilirija kot Hermes nastopila v svojih najboljših postavah, izšel Hermes kot premočni zmagovalci, ter da je na zadnjem drž. prvenstvu v Zagrebu nastopil brez svojih najboljših igrancev Horvata, Drogenika, Djinovskega, s svojim drugim moštvom ter kljub temu zasedel III. mesto tik za Ilirijo. Ker pa ni naš namen, da bi na papirju dokazovali svoje znanje, javno pozivamo SK Ilirijo table-tenis, da v dvomatchu z ZSK Hermesom, kateremu se pa že celo leto izmika kljub temu, da je po dogovoru obvezana nastopiti in prirediti dvomatch z ZSK Hermesom, ter naj tako pokaže naši javnosti svoj »najboljši« table-tenis material v Jugoslaviji.

Sokolstvo

Brat dr. Murnik o pomenu mednarodnih tekem za Sokolstvo in državo

Ljubljana, 30. maja.

Naš odlični sokolski tehničar, častni starosta Ljubljanskega Sokola br. dr. Murnik nam je dal zanimivo izjavo o pomenu mednarodnih tekem za Sokolstvo in državo. Br. dr. Murnik je izjavil: »Pomen mednarodnih tekem ni samo tehničen, ampak tudi moralen, pa tudi propagandni. Naši narodni nasprotniki so nekako sistematično po svetu razširjali trditve o naši »manjvrednosti«, obenem s skritim namenom, v čim več naših ljudi izpodkopati narodno zavest. Tu je bil vsak praktičen dokaz, na kateremkoli poprišču, o nasprotnem velikega pomena ne le zato, da se take trditve ovržejo pred svetom, ampak, da se tudi utrjuje samozavest naroda, zavest lastne moči. Na svojem poprišču je Sokolstvo s svojimi udeležbami na mednarodnih tekmah donajalo pred svetom praktične dokaze, da naše moči in sposobnosti niso slabše kakor drugih narodov. Dale ali pa utrdile so nam tudi spoznanje, da majhno število naroda ni zapreka za doseg najvišjih ciljev. Treba je le vsem rabiti moči, vsakemu krepko delati, ko jih v velikih narodih izmed desetih lahko lenari devet. Mednarodne tekme pa so bile poleg vsesokolskih zletov tudi najboljše propagandno sredstvo za sokolsko stvar samo. Spočetka sicer niso obrnile pozornosti nase. O tekmah s Francozi l. 1901. je časopisje prineslo samo kratko notico, dve, tri vrste. Polagoma pa je rastlo zanimanje. Ob povratku slovenske tekmovalne vrste iz Turina l. 1911. je bilo gotovo 25.000 ljudi pri sprejemu. Slovenska tekmovalna vrsta je takrat dosegla IV. mesto izmed osmih. Narod, ki je doslej rad gledal Sokolstvo, je sedaj, mislim, da smem tako reči, postal nanj ponosen. In to ni moglo biti brez pomena za utrjevanje narodne samozvesti. V težkih razmerah pred vojno, ko je bil dom preziran in tlačan, ob bližnjih tujerodnih sosedov zaničevan in smatran za manj vrednega, je bilo to posebne važnosti. Peščica

Sokolov je od časa do časa šla preko teli sosedov v daljni svet ter na vidnih mestih na mednarodnem torišču našla svojemu narodu spoštovanje in enakopravno vpoštovanje velikih narodov, zlasti tudi velikega francoskega naroda. Kako so drhtela naša srca, ko je leta 1913., nekaj mesecev pred svetovno vojno, v Parizu ob svečanem sprejemu tekmovalnih vrst zadonela, prvič na inozemskih tleh (vsaj ob oficijelni priliki), naša narodna himna: »Naprej, zastava Slave!«

Kako so to vznositi spomini — kateremu Slovencu tedaj ni zadržalo srce, ko je čul ali bral o časti, ki je bila v središču sveta izkazana slovenskemu imenu in slovenski himni! Pa po svetovni vojni?

Kateremu Jugoslovancu ni vztrepetalo srce, ko je čul ali bral, kako lepo se je na svetovnem bojišču v Parizu ali v Amsterdamu ob večkratnih zmagah ponovno dala čast tudi našemu zedinjenemu narodu, ko je na prostornem stadionu vse utihnilo, vse vstalo, se odkrilo in s spoštovanjem zrla na pročelje, kjer je ob zvokih naše himne visoko proti sinjemu nebu vzplapolala naša zastava! Mednarodne tekme po svetovni vojni niso nič manjšega pomena za nas.

Pomen je prej še večji, saj so te tekme poskočile v ceni, kakor se je telesnim vajam po vojni zvišala veljava po vsem svetu. Vedno bolj se širi in utrja prepričevanje, da je telesna kultura, telesna vzgoja nepogrešljiva podlaga za vso drugo vzgojo naroda k moči in k zdravemu, krepkemu delovanju na kateremkoli torišču.

Zato tudi mednarodne tekme, kjer se merijo narodi z najboljšimi svojimi telovadci, vživajo večjo pozornost, kakor kdaj prej. Uspeh na njih je uspeh naroda, uspeh države. »Vi niti ne veste, Sokoli, kako dobro propagando delate za državo,« je rekel br. Dr. Masaryk, ko je po tekmah v Lyonu sprejel češkoslovaško tekmovalno vrsto. Slej ko prej pa bodo mednarodne tekme tudi merilo naše moči in krepko prožilo naših prizadevanj, vzpenjati se više, vedno više!

hrepnela po morju, po očetu, po našem soncu... Ko bom tam, bom hrepnela po tebi, po tvojih očeh in poljubih... Vidiš, zopet usoda...

Džurina se je odpeljala. Ko sem zrl za vlakom in ji mahal s robčkom, ki ga je stakala sama, sem občutil, da odhaja z njo tudi moje hrepenenje in moja pomlad.

Zhogom Džurina...

Nato sva si pisala. Najina pisma so bila obširna, polna sladkih ljubeznivosti, skrivnosti in hrepenenja. Pisala mi je o morju, ki je povsem sinje, o belih galebih, oljčnem gaju in kako po večerih poseda z očetom pred hišo in misli namer. Nekoč je pismu priložila vejico rožmarina in pripisala, da jo je poljubila, preden jo je vtaknila v pismo. Ah, ta Džurina... Jaz sem ji pisal o sebi, svojem hrepenenju, o našem soncu in žitu, ki že zori v klasje.

Nenadoma se Džurina ni več oglašila. Moja pisma niso imela odziva. Obupaval sem. Potekali so meseci, pa še nisem mogel pozabiti Džurine in pomladi, ki sem jo preživel z njo.

Pred kratkim me je pot zanesla k morju, v sončno Dalmacijo. Bila je zopet pomlad in v mojem srcu se ni zbledel spomin na Džurino in njeno ljubezen. Videl sem prvič morje in sončno Dalmacijo in sem do kraja doumel vse nekdanje Džurino hrepenenje.

Ob morju, nekoliko v hribu, je sredi oljčnih gajev samevala hišica. Džurinin dom. Prav takšen, kot mi ga je tolikokrat opisovala: kamnit, z majhnimi okni in nizko, skoraj ravno streho. Tu si torej ti, Džurina, ljubezen in hrepenenje moje...

Stopal sem sredi oljčnih gajev. Za mojim hrbtom sinje morje, jadralce na njem, a v zraku

beli galebi. Vse naokoli zelenje in bobnotno cvetje, nad vsem pa toplo dalmatinsko sonce. Sree je bilo polno prešernosti in najrajši bi zavriskal, da bi Džurina tam v hišici čula vrisk svojega fanta, stopila na prag in se z roko nad očmi ozrla po stezi in mi stopila naproti. Moje misli so sanjale o sreči, ko se bova po dolgem času zopet videla in se zagledala kot nekoč drug drugemu globoko v oči, pa si brez besed povedala vse najlepše in najslajše.

Stal sem pred hišo in nerodno mi je bilo, da bi stopil. Izza hiše je prišel starec in me vprašujoče pogledal. Džurina mi je tolikokrat opisovala očeta, da sem ga v starcu spoznal. Stala sva si nasproti kot tuja in dolgo nisem vedel, kaj bi dejal. Nerodno sem pozdravil. Ko me je starec vprašal, kaj bi rad, mi beseda ni hotela z ust. Čakal sem, da stopi Džurina zdaj-zdaj sama iz hiše, da se me oklene in reče: »To je moj ljubi, o katerem sem ti pripovedovala in po katerem sem hrepnela...« A Džurine ni...

»Očka, kje je Džurina?«

Starčeve oči so se orosile, mojega srca pa se je oklenila zla slutnja.

»Ti si oni, kaj ne, ki si ji pisal?«

Prikimal sem.

Starčeva roka je oklevajoče pokazala v dolino, kjer so se sredi zelenja belili leseni, od dežja sprani križi.

»Džurine ni več...« je dejal komaj slišno in po licu so se mu vsule solze. »Zdravljenje ni zagleglo, umrla je v jeseni... Moja Džurina...«

V nemi boli sem se zazrl po morju. Brez misli in čustev sem zrl na vse, kar se mi je pred nekaj trenutki zdelo tako lepo in opojno. V meni je bila ena sama misel, misel na Džurino...

Počivaj, Džurina...

K zadružnemu odplačilnemu načrtu za zaščitene kmete

Pred dobrim tednom je bil v časopisu objavljen odplačilni načrt, po katerem naj kmetje odplačajo svoje dolge pri svojih zadrukah. V nedeljo pa je prineslo »Jutro« članek, ki ta načrt odklanja, češ, da ne prinaša rešitve, ker določa previsoke obresti, prekratek odplačilni rok in prekratek moratorij za lanske obresti. Vprašanje je tako važno, da se ne smemo zadovoljiti z enostransko osvetlitvijo.

Uredba in pravilnik o spremembi lanske uredbe in pravilnika o zaščiti kmeta pooblašča zadružne zveze, da v teku enega meseca (t. j. do konca aprila t. l.) sestavijo odplačilni načrt, po katerem naj kmetje odplačajo svoje dolge pri svojih zadrukah. Zveze zadrug so se zavedale delikatnosti in dalekosežnosti tega pooblastila, zato so priredile pismeno anketo z zadrugami in tako nudile možnost tudi kmetom samim, ki so vključeni v zadruge, da se izjavijo, kako naj se spričo obstoječih predpisov urede pri zadrukah odnosi med upniki in dolžniki.

Pri tem so morale vpoštevati zadruge, odnosno njihove uprave, ki so sestavljene po večini iz kmetov-dolžnikov in upnikov, predvsem naslednje okoliščine:

Po sedaj veljavnih zakonskih predpisih morajo zadruge izplačati upnikom-vlagateljem hranilne vloge v polnih zneskih z dogovorjenimi obrestmi vred. Dogovorjena obrestna mera je znašala ob času vlaganja 5% do 7%, ki jo je uredba o maksimiranju obresti znižala za leto 1934 na maksimalnih 6-5%, za leto 1935 pa za nevezane vloge na 4%. Večina hranilnih vlog je nevezanih, za vezane pa veljajo tri do največ šest mesečnih odpovedni roki. Najpogostejše v šestih mesecih po odpovedi so torej zadruge dolžne izplačati vse hranilne vloge.

Režijski stroški zadrug znašajo 1% do 2%; pri manjših manj, pri večjih več, ker morajo slednje delati z najetim osebjem. Zato morajo samo za kritje režije računati povprečno 1-5% višje obresti kakor pa jih plačajo vlagateljem. Upoštevaje silen padec cen in dohodkov morajo računati tudi z večjimi ali manjšimi zgubami pri posojilih. Za kritje zgub pa nimajo drugih sredstev kakor zaslužek pri obrestni razliki, zaradi tega morajo zahtevati za denar nekoliko več kakor samo za kritje režije; skušnje kažejo, da je potrebna najmanj 1/2%. Minimalna razlika med obrestno mero za vloge in ono za posojila mora znašati torej vsaj 2%. Za posojila morajo torej računati vsaj 6 odstotkov.

Pri zadrukah morajo biti dolžniki istočasno tudi člani, tako, da so zadruge prav za prav predvsem podjetja dolžnikov, čeprav ne izključno, ker vsi člani ne niso zadolženi. Člani ne jamčijo samo vsak za svoj dolg, temveč jamčijo za vse obveznosti zadruge, torej vsi za enega — eden za vse. Člani, predvsem seveda dolžniki, morajo torej, če ne kot dolžniki, pa kot člani plačati vse obveznosti, torej poleg svojih dolgov tudi morebitne primanjkljaje in zgube drugod. Pri sedaj veljavnih zakonskih predpisih in pogodbenih obveznostih članom — dolžnikom torej ne bi bilo nič pomagano, če bi jim znižali obrestno mero in morda celo tudi dolge več kakor pa dopuščajo bilančna ravnotežja zadrug.

Obstoječe pogodbenne obveze (višina in vezava vlog ter obrestne mere) zadrug do upnikov-vlagateljev, čijih denar so si dolžniki izposodili, niso spremenljive z enostranskim sklepom. Brez soglasja vlagateljev zadruge torej ne morejo znižati vlog in obrestnih mer ter podaljšati odpovednih rokov zato, da bi dolžnikom lahko dovolj olajšale bremena.

Na drugi strani pa uprave zadrug vidijo, v kakšne težave je zabredel naš kmet. Vrednost zadolženih objektov je padla za polovico in čez, donosnost investiranega kapitala, zlasti tudi posojil pa na nič ali skoraj na nič. Prav to dejstvo je dalo upravam zadrug pogum, da so šle do skrajnosti v svojih predlogih. Kljub popolni odvisnosti od upnikov-vlagateljev so si namreč upale predlagati najnižjo možno obrestno mero za kmetijske dolge in 24 krat daljši odplačilni rok, kakor ga imajo upniki. Dalje pa niso mogle iti, ker s tem ne bi samo

še bolj kršile obvez do upnikov, temveč bi že tudi ogrožale interese dolžnikov samih, ker bi porušile bilančno ravnotežje zadrug, te največje gospodarske opore našega obubožanega podeželja.

Po vsem tem Zvezam ni preostalo drugega, kakor da sestavijo tak odplačilni načrt, kakoršnega so predlagale zadruge. Polovico zadrug je predlagalo 6%no obrestno mero; od ostale polovice pa dve tretjini nekoliko nižjo, ena tretjina pa višjo, kakor pač dopušča bilančno ravnotežje dotičnih zadrug. Sredina je torej 6%. Višjo obrestno mero pa je bilo treba dovoliti onim zadrugam, ki delajo z izposojili, ki jih stanejo 5-5% do 7% in tudi več, ker bi sicer postale pasivne, člani pa bi morali plačati jamstvo. Dvanajstletno odplačilno dobo je predlagala polovica zadrug, dobra četrtina krajšo, pičla četrtina pa daljšo. Takojšnjo dospelost lanskih obresti, torej brez odloga do jeseni, je predlagalo dve tretjini zadrug, in to s pripombo, da bodo sodno terjale itak samo one dolžnike, ki imajo denar ali ki zapravljajo svoje premoženje. Pa tudi, da neprestanu odlaganje preveč demoralizira tako dolžnike kakor tudi upnike.

Večina zadrug je poudarila dvoje: Prvič, da je za mirno izvajanje načrta in ohranitev zadrug potrebna tudi prav taka zaščita zadrug nasproti upnikom, zato naj vlada vredbo v tem pogledu dopolni. Drugič pa, da bodo mogli kmetje izpolnjevati svoje obveze po načrtu le, če se bodo dvignile cene pridelkov in če bodo šli pridelki redno v denar.

V teh pravnih razmerah in po takem rezultatu ankete zveze niti niso mogle niti smeje sestaviti ugodnejšega načrta. Kakšno pa je njihovo stališče glede tega, so pokazale o priliki zadružnega kongresa lanske jesen, na katerem so sprejele resolucijo in predlagale v njej, naj prevzame kmetijske dolge Privilegirana agrarna banka, njej pa naj jih kmetje odplačajo v teku 25 let z največ 4%nimi obrestmi. Država naj izda v ta namen potrebne denar, ki bi bil krit s hipotekami. Tako bi zadruge prišle do svojega denarja, ki bi ga vlagatelji lahko poljubno dvigali kakor prejšnje čase, kmetje pa bi imeli dovolj dolg rok za odplačilo dolgov.

Priznati je torej treba, da zadružništvo želi čimbolj olajšati bremena kmetom, da pa ima pri tem svojem prizadevanju vezane roke s pogodbami z upniki. Na pomoč mu bo torej morala priskočiti država ali z odkupom dolgov ali oškodovalca upnikov več kakor jim je »pomorala biti taka, da ne bo uničila zadružništva ali oškodovala upnikov več kakor jim je »podarila« kriza z dvigom nominalne vrednosti vlog. —ek.

Borzna poročila

DEVIZE

Ljubljana, 29. maja (s primo. Narodne banke): Amsterdam 2974-27 do 2988-87, Berlin 1756-08 do 1769-95, Bruselj 746-05 do 751-12, Curih 1421-01 do 1428-08, London 217-06 do 219-11, New York 4364-33 do 4400-64, Pariz 289-56 do 291, Praga 182-85 do 183-96, Trst 361-35 do 364-43.

Curih, 29. maja. Beograd 7-02, Pariz 20-38 London 15-31, New York 309-625, Bruselj 52-90, Milan 25-45, Madrid 42-225, Amsterdam 209-30, Berlin 124-55, Dunaj 58, Stockholm 78-95, Oslo 76-90, Kopenhagen 68-35, Praga 12-875, Varšava 58-25, Atene 2-89, Carigrad 2-50, Bukarešta 3-05, Helsingfors 6-76, Buenos Aires 0-815.

VREDNOSTNI PAPIRI

Ljubljana, 29. maja. Inv. pos. 78 do 79, Bler 7% 77 do 78, Bler 8% 66 do 67, Obv. drž. hip. banke 1927 72 do 74, agrarno posojilo 45 do 46, begluške obveznice 64 do 65, Obv. slab. pos. 1931 77 do 79, Vojna škoda 369 do 370.

Zagreb, 29. maja. Inv. pos. 79-50 do 81, Vojna škoda kasa 369 do 370, junij, julij, avgust 369 n, Bler 7% 67 do 67-50, Bler 8% 78 do 78-50 do 78 do 78-50, pos. hip. banke 72 do 75 do 75, begluške 64 do 65, Agr. banka 228 do 230, Dunaj-Zagreb klearing 860 n, Dunaj-Beograd klearing 914 do 904, Grčija-Zagreb klearing 31-65 do 32-35 do 32, Grčija-Beograd klearing 32, Trboveljska 125 n, Privatni klir. London-Zagreb 236-26 do 237-86 do 237-06, Priv. klir. London-Beograd 239-55 do 237-95, Priv. klir. Madrid-Zagreb 625 do 635 do 630, sladkor Osijek 130 do

150, 7% stab. pos. v Parizu 78-50 do 80. Beograd, 29. maja. Inv. pos. 81-50 do 81, 4% agr. obveznice 47-75 do 47 (47-25), 7% stab. pos. v Parizu 80-50 do 80, 6% begluške obv. 65-75 do 65-25 (65-75), Ratna šteta prompt 369 do 368 (369-50 do 369), ultimo junij (369), Bler 8% 78 do 78-25, Bler 7% 66-75 do 66-25 (66-50), Nar. banka 6050 do 5970 (5950), Agr. Priv. banka 228-50 do 227-50 (227).

Pariz, 28. maja. Današnja borza je bila zelo nemirna. Zunanji papirji so bolj ali manj občutno padli. Ob sklepu je bila tendenca slaba, izvzemši francoske rente.

BLAGO

Ljubljana, 29. maja. Tendence čvrsta. Nudi se žito: Koruza: 71 do 73 (popolnoma suha) fco bačka postaja; popolnoma suha fco banatska postaja 70 do 72; bela suha fco bačka postaja 71 do 73. Oves: zdrav, suh, rešetan, fco slav. postaja 105 do 107. Pšenica: 78 kg 2% fco bačka postaja 131 do 133, 78 kg 2% fco banatska postaja 129 do 131. Moka: pšenična 0g banatska postaja 210 do 230, pšenična 0g bačka postaja 210 do 230, pšenična 2 bačka postaja 190 do 210, pšenična 5 bačka postaja 170 do 190. Otrobi: pšenični debeli 95 do 100.

Novi Sad, 29. maja. Pšenica: banaška 127-50 do 137-50, bačka 132-50 do 137-50. Oves: neizpremenjen. Rž: ne notira. Ječmen in koruza: neizpremenjeno. Moka: bačka in banaška 0g in 0gg 205 do 227-50, št. 2 185 do 207-50, št. 5 165 do 187-50, št. 6 145 do 167-50, št. 7 122-50 do 132-50, št. 8 97-50 do 100. Fižol in otrobi: neizpremenjeno. Tendence stalna. Promet srednji. Jutri borza zaprta!

Budimpešta, 29. maja. Tendence čvrsta. Promet srednji. Pšenica: junij 15-65-80 do 15-79-80, Rž: junij 10-95; 11-10 do 11-10-15. Koruza: julij 10-85-94 do 10-95-96. Jutri borza zaprta!

Chicago, 29. maja. Pšenica: maj 86, julij 87, september 88-25, december 89-75. Koruza: maj 84, julij 78-375, september 71-625. Oves: julij 33-625 Wimp. pro maj 83-75, julij 84-75, Rž: maj 50-375.

Radio

Četrtek, 30. maja.

Ljubljana: 7.30 Vtisi s polovanja na planino Vlasit (ing. Sabec) — 8.00 Usliši me, Gospod (psalmi) — 9.00 Versko predavanje (p. Val. Učak) — 9.15 Služba božja (Prenos iz trnovske cerkve) — 10.00 Za dom, za Jugoslavijo (zvočna slika) — 10.30 Prenos iz Gornje Radgone: Pogreb posmrtnih ostankov radgonskih žrtv (vmes nagrobnice in vojaške pesmi) — 12.30 Čas, obvestila — 12.45 Žena in obrt (Kaj pravijo razstavljalke) — 15.00 Plošče po željah — 15.45 Varujmo krasote svoje domovine (VI. Kapus) — 16.00 Jaka pa jaga, kaj mu pomaga! (Vesel in pester popoldan) — 19.30 Nacionalna ura: Jugoslovanski glasbeni listi (Zorko Prelovec) — 20.00 Prenos Bellinijeve opere »Norma« iz Firence. — Beograd 20.00 Narodne pesmi — 20.30 Plošče — 20.45 Prenos iz Firence. — Zagreb 20.00 Prenos iz Beograda. — Berlin 20.00 Če slavček poje... (same vesele) — 22.30 Zabavni koncert. — Beromünster: 19.45 Klavirski koncert. — Breslava: 20.00 Orkestralni koncert. — Brno: 19.05 Masaryk v pogovoru z Ludvigom in Čapkem. — Deutschland-sender: 19.00 Olimpijski borci. — Frankfurt: 20.10 Vokalni in orkestralni koncert. — Hamburg: 20.00 Vesel večer. — Lipsko: 21.00 Plesna glasba. — Luxembourg: 21.35 Koncert radijskega orkestra. — Milan-Trst: 20.55 Zvočne komedije. — Monakovo: 20.00 Večer narodne umetnosti. — Paris Poste Parisien: 20.55 Opereta »Tonton« — Praga: 20.05 »Vltava« (radio-fonjski film). — 21.00 Koncert: Bendl-Jugoslovanska rapsodija. — Rim: 20.55 Opereta »Moj hišar«. — Stuttgart: 22.45 Komorna glasba. — Varšava: 22.15 Orkestralni koncert. — Dunaj: 21.00 Prenos iz Firence.

Nacionalna ura ob 19.30 za vse tri jugoslovanske oddajne postaje: Jugoslovanski glasbeni listi. Predava Zorko Prelovec. Prenos iz Ljubljane.

Petek, 31. maja.

Ljubljana: 11.00 Solska ura: Najvažnejši dogodki po svetu od 1. aprila dalje (prof. F. Grafenauer) — 12.00 Ljubzen in pomlad (plošče) — 12.45 Poročila, vreme — 13.00 Čas, obvestila — 13.15 Radijski orkester — 14.00 Vreme, spored, borza — 18.00 Andante religiozo (plošče) — 18.30 Prenos šmarne iz frančiškanske cerkve — 19.00 Čas, poročila, vreme, obvestila, program — 19.30 Nacionalna ura: Pomen mostarskega pevskega društva »Guslec« v kulturni in nacionalni zgodovini (prof. Jovan Radulović) — 20.00 Ljubi maj, krasni maj! (Fantje na vasi, Stritarjev trio, Debeljakova, Vombegar, Radijski orkester) — 21.30 Čas, poročila, spored — 22.00 Jutri je pa Rožnik! (Radijski orkester). — Beograd: 20.00

Prenos iz Zagreba. — Zagreb: 20.00 Klavirski koncert — 20.30 Vokalni koncert — 21.00 Violinski koncert — 21.30 Vokalni koncert — 22.15 Narodne pesmi. — Berlin: 20.10 Radijski orkester. — Beromünster: 20.50 Operetni odlomki. — Breslava: 20.10 Zborovski koncert — 20.45 Zvočna igra. — Brno: 19.30 Prenos iz Košice, nalo iz Prage. — Budimpešta: 22.20 Ciganski orkester. — Frankfurt: 20.15 Virtuozna glasba na raznih instrumentih. — Hamburg: 20.10 Prenos iz Lipskega — 22.45 Zabavni koncert. — Huizen: 22.00 Kabarelni večer. — Lipsko: 20.00 Opera »Orožar«. — Luxembourg: 20.45 Orkestralni koncert — 22.25 Plesna glasba. — Milan-Trst: 20.55 Leharjeva opereta »Frasquita«. — Monakovo: 21.00 Obisk v Kočevju. — Paris Poste Parisien: 20.15 Zvočna igra »Kiklon«. — Praga: 20.00 Kralj Venceslav IV. (Delo A. Dvořaka). — Rim: 20.55 Program po željah — 22.30 Argentinske pesmi. — Strasbourg: 20.30 Prenos iz Pariza. — Stuttgart: 21.00 Tespin voz. — Varšava: 20.15 Koncert varšavske filharmonije. — Dunaj: 20.00 Veseli napevi — 22.10 Koncert budimpeštanskega koncertnega orkestra.

Nacionalna ura ob 19.30 za vse tri jugoslovanske oddajne postaje: Pomen mostarskega pevskega društva »Guslec« v kulturni in nacionalni zgodovini. Predava prof. Jovan Radulović.

Gospodarske vesti

XV. Ljubljanski velesejem od 1. do 11. junija t. l. bo bogato zaseden z vsemi proizvodi domače industrije in obrti. Posebno bogate bodo razstave pohištva, tekstilnih izdelkov, preprog, galanterije, raznih praktičnih novosti, usnja in usnjenih izdelkov, poljedelskih strojev in avtomobilov. V okviru letošnjega pomladanskega velesejma bo tudi razstava Zveze gospodinj pod naslovom »Žena in obrt«. Pokazala nam bo, kako se je žena v borbi za lastno ekzistenco spričo velikih zahtev realnega življenja XX. stoletja praktično uveljavila v raznih poklih. Razgrnila bo pa tudi pred nami stremenje današnje žene, s čim manjšo porabo časa in energije, doseči čim večjo popolnost, zunanjo in notranjo dovršenost svojega dela. Tehnični višek te razstave pa bo modna revija, ki ima predvsem namen odločno poudariti, da imamo, kar se tiče obleke, sami doma vsega dovolj in da lahko glede izdelave in krojev tekmujejo brez skrbi s tujino. Živi modeli se bodo predstavljali občinu, oblečeni po modi, bodisi kar se tiče klobukov, obleke, obutve itd. Domače žensstvo se bo lahko na ta način najbolj nazorno prepričalo o visoki vrednosti domačega blaga in domače izdelave. Ta del razstave bo odprt popoldne in tudi zvečer ob svitu reflektorjev in žar-nic. Med odmore bo skrbel za zabavo bogat program, ki bo obsegal glasbene, plesne in pevske točke. Z lutkovim odrom in otroškimi komadi pa bo preskrbljeno za deco in odrasle. — Druge posebne razstave so: poučna razstava o domači volni in njeni uporabi, kjer se bo predvajalo tudi tkanje volnenih izdelkov. Velika galska razstava, Razstava onih vrst in plemen malih živali, ki so posebne važnosti za naše ljudi, da jim bo reja res prinašala uspeh in dobiček. — Obiskovalci imajo na železnici 50% popust. Ko kupijo vozno karto, naj zahtevajo tudi rumeno železniško izkaznico za 5 Din. Na velesejmu dobe potrdilo o obisku, nakar jima vozna karta z železniško izkaznico velja za brezplačni povratek.

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 5 Din. Drž. in ban. davek 3 Din. Oglasniki, ki iščejo službe, plačajo samo po 25 par za besedo. Pri malih oglasih reklamnega značaja stane petina vrsta 2 Din. Na pismena vprašanja je priložiti za odgovor 2 Din v znakah. — Mali oglasi se plačljivi takoj pri naročilu.

DVOSOBNO STANOVANJE NA MIRJU po možnosti z garažo iščem za 1. julij. Ponudbe na upravo »Glas Naroda« pod »solnčno«.

MLADENIČ 16leten, inteligenčen, z dobrimi šolskimi spričevali, išče zaposlitev. Rad sprejme vsako delo. Naslov: Pepe Ullovič, Vrbovo, pošla Mirna peč.

Jablus

Tvar iz katere lahko napravite izbornen jabolnik ali hrusovec, ne da rabite naravne pijače ali vina. Prepričajte se! — Glavno zastopstvo: Frane Reiner, Podčetrtek.

Strojepisni pouk

po desetprstnem sistemu za začetnike in izveč-bance. Večerni tečaji, oddelki od 6. do pol 8. in od pol 8. do 9. ure zvečer. — Šolnina znižana in stane učna ura samo Din 2—. Pouk se prične dne 3. junija. Vpisovanje dnevno. — Christofov učni zavod, Domobranska cesta št. 15.

Knjigarna »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani

sprejme vajenca ali vajenko. — Potrebna izobrazba: meščanska šola z završnim izpitom ali srednja šola z malo maturo. Lastnorčno pisani prošnji priložite poleg šolskega izpričevala krstni list, izkaz o imovinskem stanju roditeljev in uradno zdravniško izpričevalo. — Prošnje — brez osebnega posredovanja — sprejema Učiteljska tiskarna, r. z. o. z. v Ljubljani, Frančiškanska 6, do 10. junija 1935.

Naročajte

„Glas naroda“!

Posređujem denar

na hranilne knjižice vseh denarnih zavodov
RUDOLF ZORE, LJUBLJANA
Gledališka 12, Telef. 38-36
Za pismen odgovor priložite 3 Din v znakah

KLISARJE
IZDELUJE SEHVRS SOLIDNO
KLISARNA ST. DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA UL. 13

Gostilničarjem

nudim pristna štajerska in dolenjska vina
po ugodni ceni v vsaki množini. Priporočam tudi svojo dobro znano gostilno. Domača solidna postrežba! Ob nedeljah na razpolago ribe

IVAN GRAD

veletrgovina z vinom in gostilna

BERIČEVO

Za mal' d'narja dost' muzke

PASAŽA NEBOTIČNIKA

Kdor zaupa denar domačemu denarnemu zavodu, mu omogoča nova posojila in poživljenje gospodarstva.

Zaupajte Vaš denar

MESTNI HRANILNICA LJUBLJANSKI,

ki izplačuje nove vloge, vložene po 1. I. 1933, vedno neomejeno ter jih obrestuje po 4—5%.

Vloge Din 400,000.000—
Rezerve Din 14,600.000—

Plesalka evropskega slovesa

(Deset let življenja in plesa Jozefine Bakerjeve.)

V Parizu so se zdaj spominjali preteklosti slavne plesalke Jozefine Bakerjeve. Če se zdaj pojavi Jozefina v družabnih saloni ali na oficijalnih slavnostih, jo ljudje občudujejo, ker je lepa in je postala slavna plesalka. Toda to še ni bila pred desetimi leti. Ko se je takrat pojavila na pariških bulvarih, so se ljudje suvali s komolci in hehetali. Jozefina je bila navadna poulična atrakcija za vsakega bedaka.

Pot desetih let, ki jo je hodila Jozefina Bakerjeva, je pot poštenega trdega dela. Leta 1925. še ni bil jazz v današnji formi. Slavno gledališče na Champs-Élysées je takrat presenutilo Pariz z eksotično, zamorsko revijo. Tu so bili melanholični blues in peklenski ritmi bostona. Revija je takrat navdušila samo manjšino Parižanov. Drugi so zmiigovali z rameni. Vohče to ni bilo nič ekstremnega. Ansambel ni bil najboljši. Presenečalo je to, da zamorsko gledališče, v katerem se ni izpregovorila francoska beseda, ni propadlo. To je menda moglo biti samo v Parizu. Med štiri umetniki je bila takrat samo ena do cela mlada. Plesala je enkrat ali dvakrat v čokoladni reviji. To je bila Pepina Bakerjeva. Tu se začne njena čudovita karijera.

Prva zvezda zamorske revije je obolela. Nadomestila jo je Jozefina Bakerjeva ni razočarala, temveč je imela tudi od večera do večera večje uspehe. To je bil triumf čutnosti. Ljudje so hiteli iz vsega Pariza, da bi jo videli. Toda prišli so v osredje, ki jim je bilo tuje in ki ga niso mogli razumeti. Iz večera je postal škandal in prav zaradi tega skandala je postala Bakerjeva popularna. Jozefina se je takrat prav malo menila za to, kaj se o njej pripoveduje ali piše. Plesala je po svoje, pela s hripavim glasom, blebetala, napihovala svoja lica, škiljala, si mazala lase in spet plesala kakor besna.

Ko se je pa iz Pariza odpeljala zamorska četa Jozefine »Black birds«, je prišla čokoladna plesalka s svojim managerjem Pepitom Abatinom, ki ji je postal zvest drug in pozneje soprog, v Folies-Bergère. Jozefina je sedaj plesala v blaznem ritmu nemoralne zamorske plesne. Kazala je svoja bedra, polagajoč pri tem kazalec na senč, skratka, bedra Jozefine Bakerjeve so postala prav tako slavna, kakor noge Mistinguette, ustnik za cigarete gosp. Tardijeja ali pipica gospoda Herriota. V času tega uspeha je Jozefina začasno zapustila Pariz in šla po denar v velika evropska mesta. Takrat je bila še zmerom Jozefina prve vrste, kakor se nam je predstavila leta 1925. To je bila res umetnica. Danes je le še spomin na to.

Leta 1930. smo morali poslušati dobre nasvete: če hočete stoprocentnega zamorca, se obrnite drugam. Ko se je takrat pojavila Jozefina kot velika zvezda v reviji v Casinu de Paris, so ljudje pričakovali, da najdejo po dveh letih odsotnosti spet staro

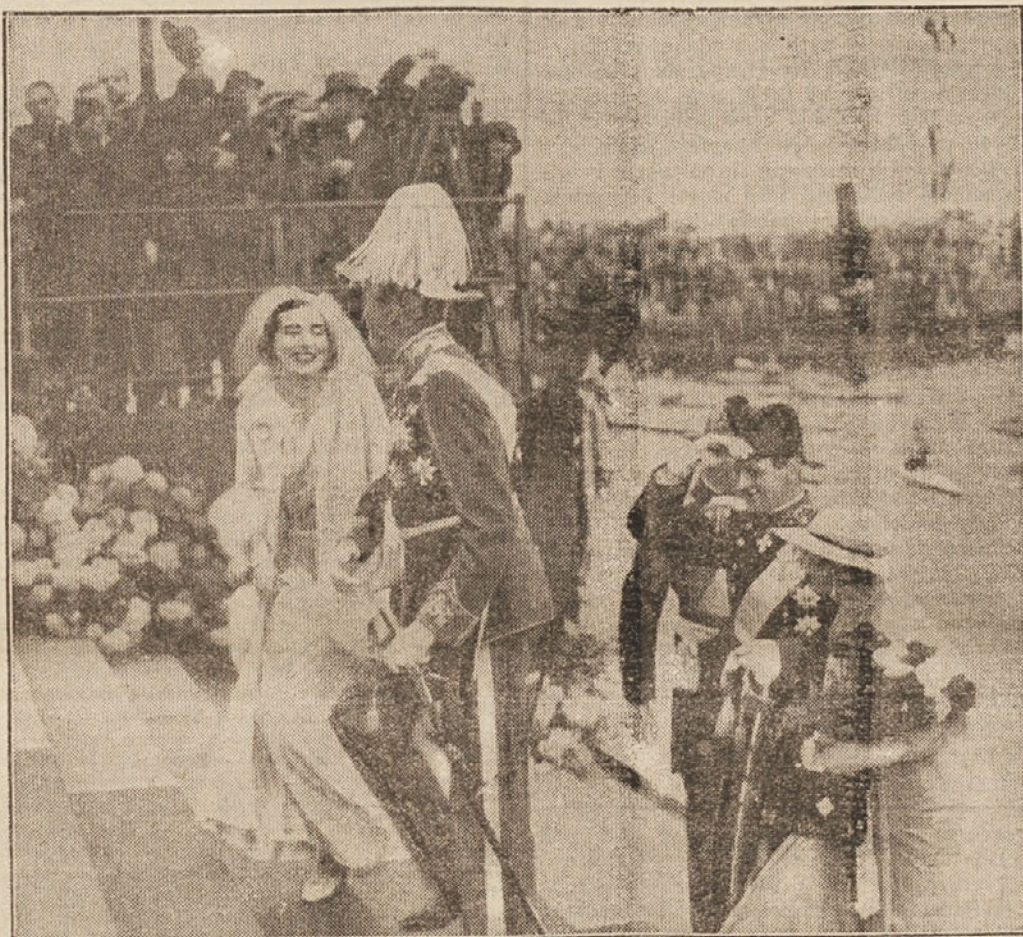
Pepino gibkega telesa, karikirajočo Jozefino. Bakerjeva se je tedaj predstavila kot umetnica, ki je pela in govorila po francosko tako dobro, da so jo lahko razumeli, a ne tako dobro, da bi imela pravilen naglas. Treba se je bilo torej spomniti, kako je prej pela svoj song »J'ai deux amours« (imam dve ljubezni). — Sedaj je tu stala Jozefina, ki je predelala svoj ples, poskušala biti komik in začela dojemati dvorano, ki se je prišla zabavat. Kaj je izginilo? Težko je govoriti o tem danes, ko je ta zvezda postala svetla brez vsake diskusije na vsem svetu. Najbolje pripoveduje o njej sam njen soprog, Abatino:

»Jozefina je pela vse življenje. Iz boječnosti ni hotela peti pred občinstvom. In tako je pela samo zame zamorske pesmi. Njena dika, njen mali glas posebne artikulacije, sta povzročila, da sem jo prosil, naj zapoje zvečer v malem kabaretu za nekoliko svojih prijateljev. Čez nekaj dni nato sva bila na Dunaju, kjer je slovela

za nenormalno plesalko. Pojavila se je občinstvu kot koketa in je pela. Njen uspeh je bil velikanski in jo je izpodbudil, da uri svoje petje. Za to je bilo treba mnogo poguma in še več dela.

In tako so videli kmalu Jozefino kot operetno zvezdo. Ali ni bilo to čudno? Bakerjeva, ki se prej ni upala peti, danes operetna zvezda! In tako je prišla Offenbachova opereta Kreolka, v kateri je Jozefina briljirala. Ta stvarca ji je prinesla velik finančen uspeh. Sedaj govori Jozefina že brezhibno francoski in poje neskončno lepo. Bakerjeva je zdaj komik in vzhliha na prvi pogled. In suče film Zouzou. Igra, kakor da ni vse življenje delala nič drugega.

Leta 1935. je in bo gotovo leto Jozefine Bakerjeve. Če potrebuje ta zvezda vsakih pet let kako izpremembo, kaj nam neki rezervira za leto 1940? Njena mala preprosta duša je ostala vzlic vsem izpremembam taka, kakršna je bila, ko se je prvič pojavila leta 1925. Takrat, ko je videla reveža, mu je dala deset frankov, in začela je jokati nad svojo revščino, če je srečala drugega reveža na cesti. Zdaj razdeljuje sto franke tistim, ki se ji zdijo vredni, da jo vidijo. Jozefina si je ohranila trezno eleganco, je zvesta svoji rasi, ima še zmerom mil izraz otroka, kakor ga je imela, ko ji je bilo deset let.

Kralj Kristian spremlja svojo sinovo domov.

Po svečanih poročnih ceremonijah danskega prestolonasledniškega para v Stockholmu, je srečna dvojica prispela v Kodanj. Kralj Kristian je svojo sinovo sprejel na obali in odpeljal srečno nevesto v kraljevski dom. V ozadju na desni sledi danski prestolonaslednik.

Nepričakovano bogastvo

V Frankfurtu je nekdo godba na dražbi kupila star boben, ki pa je bil potreben prav temeljitega popravila. Kapelnik je izročil boben mlademu obrtniku, naj star instrument popravi. Mladi mož je takoj začel z delom in kmaj je odločil stare telečje kožo, je našel v notranjosti svečan 2000 ameriških dolarjskih bankovcev, ki je na nerazumljiv način našel to svojevrstno shrambo.

Sedaj pa šele prične prava zgodba. Srečen najditelj je bil prepričan, da so bankovci falsificirani oziroma zastareli in torej brez vrednosti. Vsekakor je mladi mož svojo najdbo zamolčal, vzel bankovce s seboj in se napotil v bližnjo gostilno. Bankovce je povečini kar v gostilni razdelil med svoje prijatelje, njemu pa je ostal le neznaten del — za spomin. Tudi prijatelji mladega pomočnika niso bili ravno trdosrčni, pa so bankovce delili dalje med prijatelje in znance. Nihče ni mislil nato, da bi se prepričali ali so bankovci pravi. Končno pa se je nekdo le odločil, da tako — za šalo izmenja 100dolarjski bankovec pri podružnici Državne banke. Na svoje veliko presenečenje mu je banka zafurčala dolarje v prave nemške marke. Še večje presenečenje pa je lastnik ameriških dolarjev doživel, ko ga je uradnik opozoril, da mora vsak nemški državljani vso svojo zalogo deviz javiti Devizni centrali.

Skoro istočasno je tudi nevesta, ki je bila deležna dolarjske aprovizacije, naložila svoje dolarjsko premoženje pri mestni hranilnici. Razumljivo je, da so se te novice kaj hitro raztrosile v malem krogu dolarjskih lastnikov. Mladi pomočnik je napel vse sile, da pride zopet do razdanih dolarjskih bankovcev. Seveda je bil njegov trud zaman.

Kako so dolarji zašli v notranjost starega bobna ne ve nihče. Nekateri domnevajo, da je bil boben last ameriškega vojaškega godbenika v času svetovne vojne. Ta godbenik je najbrže padel na francoski fronti, njegovega bobna pa se je polastil nemški vojak in ga vzel domov za spomin.

Biti ali ne biti

Mnogo je ljudi, ki imajo sijajne zmožnosti, vendar zaostajajo svoj živ dan za drugimi, manj zmožnimi, ker so pač zakopali svoj talenti.

Marsikak trgovec misli, da je storil vse, če je veliko potrošil za reklamo in propagando. Vendar je pa prava umetnost, zadeti v živo. So ljudje, ki nekako bolešno hrepenijo po uveljavljanju samega sebe; na vsak način hočejo stopiti iz vrste pred druge in igrati kako vlogo. In čudno je, da je ta nagon, uveljaviti se, zlasti pri politikih, čisto v nasprotnem razmerju z zmožnostmi in priljubljenostjo, posebno pa z notranjo vrednostjo človeka. Taki ljudje se kajpada hitro utopijo v množici, ki je spoznala njihovo ničevost. Samo trajna vrednost obdrži svojo veljavo.

To je pa tudi tajnost mnogih uspehov reklame in še bolj — neuspehov. Vsak človek mora gledati; da njegovo delo uspeva. Prilegniti mora pozornost javnosti; kdor tega ne zmore, ni za vodstvo poslova. Veljava trditev mora biti vedno v skladu s stvaritvijo, sicer je publika hitro obrne hrbet. Težko je priti do veljave, a še težje je ohraniti si doseženo veljavo. Če vidimo trdiko, ki uživa sloves in ni o njej nič slabega čuti, potem je gotovo, da je morala leta in leta solidno delati, da je prišla do dobrega glasa, ki se je sedaj drži.

Emil Vachek:

Kri ne kliče po maščevanju...

Astenburg je zmignil z rameni in preden je mogel reči, naj se ne briga za to, češ, da jih bo že kdo zagrebel, je streljanje zgoraj hipoma utihnilo. Dal je torej povelje, naj bežijo, kajti ta odmor je mogel tudi pomeniti, da so bili njegovi vojaki po brezuspešnem odporu poraženi.

Toda bilo je narobe. Rusi so se pojavili na nasprotnem pobočju, nekaj časa streljali, potem pa so spet izginili med brezami.

3.

Poleti osemnajstega leta je bil Bernard spet hudo ranjen ter je zapustil bolnišnico kot rekonvalescent šele meseca septembra. Bilo mu je dano na izbiro, da okreva ali v častniškem zdravilišču kaknega kopališča ali pa doma. Po daljšem premišljevanju si je izbral dom. Ležal je sicer, kakor je bilo zapisano, v vojašnici, izpremenjeni v lazaret, toda disciplina je bila že tako zrahljana, da je imel popolno prostost. Nazadnje je doma tudi spal.

Gospod Astenburg je prišel nekoč za njim v njegovo sobo in ga je našel zatopljenega v kazenski zakonik. — Pripravlja se za bodočnost, je pomislil, in v njegovo zadovoljnost se je pomešalo tudi mnogo brdkosti. Čeprav so optimisti na uradnih mestih še zmerom upali, da se stara država ohrani vsaj v jedru ter da ostaneta Češka in Moravska pri njej, četudi bi dobili nekako samoupravo, ki se jima bo seveda spet, ko se vrnejo boljši časi, primerno oklestila in slednjič odvzela — je bil gospod Astenburg prepričan o nasprotnem. Skozi njegove roke je šlo politično poročanje in je že davno vedel, v kaj nezadovoljneži trdno upajo. V popolno svobodo. Kaj bi

37

jih moglo prisiliti, da bi za ljubo vzeli oglodano kost, ako bodo mogli doseči vse? Samouprava — za to je bilo že prepozno. Nekaj je spremljalo avstrijske vlade zvesto, zmerom in trdovratno. To je bil nadih smešnosti. Ta nadih je videl gospod Astenburg tudi zdaj v tem, kar je ta vlada, očitno zadnja sploh, tako mrzlično pripravljala. Ni imela pametnejšega dela, kot pripravljati pravilno razdelitev dežele v češki in nemški del. Gospod Astenburg je imel to v rokah in čeprav je bil dober Nemec, je delal na tem samo mlačno. Vedel je, da se itak iz tega ne izvali nič pravega. Odkar je svet dal besedo Wilsonu, temu blaznemu profesorju, ki si je mislil politiko kakor retorto, v kateri se mešajo in kuhajo samo najplemenitejše misli, ni bilo mogoče misliti na tisti razumni ideal, da bi bilo slednjič z državnopravnim aktom potrjeno, kar je razvoj v tej deželi že davno izvršil. In prekrizal je roke ter z jeznim začudenjem gledal, kako si drugi prikažejo, in misli na njegovo lastno usodo in na rodbino so ga zmerom bolj zanimale kot premišljevanje o usodi države. Če bi se ta vojno končala po podmenah zdravega razuma, to je, če bi ostala država celotna, bi bilo za Bernardovo bodočnost preskrbljeno. Igraje bi ga spravil v državno službo. Sedaj je mislil na to, ali bi ne bilo dobro, da bi se z vso rodbino preselil čez mejo. Mikal ga je Berlin. Seveda, rajhovski Nemci so padli v važnosti, toda naj reče kdo, kar hoče, ta narod ima še vedno bodočnost. Zdaj pada, toda ne pade globlje kot na kolena. Slednjič bodo Nemci vendarle izvršili svojo ter skolonizirali Rusijo. To je bil poslednji kos dela, ki ga je bilo treba izvršiti od tiste dobe, ko so izseljenci skolonizirali Ameriko. Dobro bi bilo, če bi bil Bernard pri tem.

V resnici Bernard ni listal po kazenskem zakoniku, misleč na svojo kariero. Odkar je bil na italijanski fronti tako strašno ranjen — dobil je strel skozi usta — je tista prigoda iz gozdica pod Volosjanko prenehala biti skoraj ugaslo ognjišče. V ne-

skončnih minutah premišljevanja na beli postelji je popolnoma oživila in ga spremljala kakor senca. Morda je bila kaka zveza med usodo vojne in njegovo lastno usodo. Morda bi bil šel preko te stvari, ako bi se bila vojna končala, kakor se je nekoč že zdela skoraj gotovo, z magoslavnim pohodom v Rim. Toda zveza usod je metala senco tudi na njegovo življenje. Vrnivši se domov, je nadaljeval seciranje svoje notranjosti in zdaj mu je ravno spet prišlo na misel, v kakšni luči bi se javljali njegov čin državljanskemu kazenskem zakoniku, in ali ne bi mogel z njegovo pomočjo uiti svojim mukam.

In tu je bilo, kar je iskal.

Občasna nerazsodnost se pozna po tem, če si človek ne more ustvariti v spominu sovisne slike tega, kar je delal. Če je izgubil spomin za kraj, čas in sovisnost. Ko je popis znakov premislil prav do konca, je bilo nekaj podobnega, kako če človek omedli. To še popolna, časovno omejena izguba lastne osebnosti. Tako je to, kakor da v človekovem telesu deluje nekdo čisto drug.

To je bil moderni izraz za srednjeveško obsedenje. Samo da se je temu reklo tu občasna nerazsodnost ali delirijno stanje.

Toda ali je bil tedaj obseden? Če bi hotel sam sebi lagati, bi lahko pritrdil. Bil je obseden z idejo in ideja je včasih samo drug izraz za hudiča. Gotovo je bil prepričan, da vrši pravično dejanje, pravično z vojaškega in patrijotskega stališča; toda to prepričanje ni doseglo tiste stopnje blaznosti, ki obsega pojem »biti obseden«, niti modernega izraza »občasna nerazsodnost«. Bil je sicer obseden v tem smislu, da mu je bila misel, da bi te ljudi hitro usmrtil, vdihnjen, toda to vdihnjenje se je izvršilo po razumu, po premisleku, v katerega se je samo mešalo osebno sovraštvo, ki ga je kot Nemec in oficir čutil proti tistim trem Slovaniom in zlasti proti tistemu mlademu, šepastemu. Svoje stanje bi lahko različno označil; samo eno ime ne bi bilo primerno — to ni bilo delirijno stanje.